Evangélikus Élet

EVANGÉLIKUS HETILAP • *www.evangelikuselet.hu* *77. évfolyam, 40. szám* ■ *2012. október 7.* ■ *Szentháromság ünnepe után 18. vasárnap* Ára: 250 Ft

„A miskolci CineFesten második alkalommal szereplő ökumenikus zsűri idén arra is lehetőséget kapott, hogy konferenciát szervezzen.”
A kortárs film vallásos dimenziói ▶ *5. oldal*

„A reformáció embereinek egyéniségét Isten hatalmának feltétlen engedelmes elfogadása és Isten végtelen kegyelmének személyes megtapasztalása határozta meg. Számukra Isten nem elvont fogalmat jelentett, hanem élő személyt.”
Van-e szükségünk ma is reformációra? ▶ *11. oldal*

„Nem terjed-e közöttünk az a gondolkodásmód, hogy a szószékről bármit lehet hirdetni, ami szépen hangzik, vagy ami a híveknek megfelel? Szempont-e még tanításunkban, hitoktatásunkban, igehirdetésünkben a lutheri hitvallásosság?”
Hozzászólás egy vezércikkhez ▶ *13. oldal*

Uram, irgalmazz! ▶ *2. oldal*
Zsinatzáró ülésszak ▶ *3. oldal*
Interjú Novotny Zoltánnal ▶ *7. oldal*
Diakóniaünnep a Deák téren ▶ *8. oldal*
Börtönesküvő a Markóban ▶ *10. oldal*
Nem magának él az ember ▶ *11. oldal*

KISS TAMÁS FELVÉTELE

A reformáció hónapját megnyitó ünnepélyt Budapesten, a Kálvin téri református templomban tartották hétfőn este. A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsához (MEÖT) tartozó protestáns felekezetek kórusainak és vezető lelkipásztorainak szolgálatával zajlott zenés istentiszteleten Steinbach József református püspök, MEÖT-elnök hirdette az igét.

▶ **A *Reménység fesztivál* évében továbbvisszük a reménység gondolatát, mert van remény (Róm 5,5). Az *Október a reformáció hónapja* rendezvénysorozat ebben az esztendőben a reménység jó hírét kívánja hirdetni.**

Az október elsejei ünnepélyes megnyitót követő sorozat főbb állomásai a következők.

Október 14-én, vasárnap 17 órakor a váci evangélikus templomban – tagegyházaink missziói lelkészeinek szolgálatával – ökumenikus istentiszteletet tartunk, melyen *Steinbach József* református püspök, az ökumenikus tanács elnöke hirdet igét.

Október 21-én, vasárnap 17 órakor kezdődik a szokásos ünnepi reformációi gála a budapesti Uránia Nemzeti Filmszínházban. A gazdag programban – többek között – a *Pax et Bonum református énekkar* és *Varga Miklós* előadóművész szolgálatában gyönyörködhetünk. Fő előadásra *dr. Réthelyi Miklós* professzort kértük. Az est házigazdája az ismert televíziós műsorvezető-szerkesztő, *Nagy Katalin* lesz.

Október 27-én, szombaton 10 órától rendezik meg a dunavarsányi Soli Deo Gloria Közösségi Házban a területi női találkozót. Témacíme: *A puritanizmus a 21. században.* Előadók: *dr. Petrőczi Éva, Pungurné Császár Judit* és *Kissné Budai Rita.*

Október 28-án, vasárnap 17 órakor a budavári evangélikus templomban lesz az országos reformációi istentisztelet. Igét hirdet *dr. Bölcskei Gusztáv* református püspök, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkészi elnöke. Az úrvacsorás istentisztelet liturgiájában az ökumenikus tanács tagegyházainak főpásztorai szolgálnak.

Október 31-én, szerdán 16 órakor ünnepi megemlékezést tervezünk a budapesti Reformációi emlékparkban (Bajza utca és Városligeti fasor sarka). Ezen a tagegyházak fúvószenekarai működnek közre. Ünnepi beszédet *dr. Fábri György,* a Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerületének felügyelője mond.

Szeretetteljes bizalommal buzdítjuk a gyülekezeteket és intézményeket, hogy szervezzék meg a maguk helyi programját/programjait, s erről a lehető legrövidebb időn belül szíveskedjenek tájékoztatást küldeni a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának: 1117 Budapest, Magyar tudósok körútja 3. Telefon/fax: 1/371-2690; 1/371-2691; e-mail: oikumene@meot.hu. *(A hozzánk beérkező programok listáját közzétesszük honlapunkon.)*

Bizalommal kérem, hogy az október 21-én, vasárnap 17 órakor az Urániában megrendezendő ünnepi gálára – tekintettel az intézmény befogadóképességére – a jegyeket szíveskedjenek mielőbb megrendelni (jegyenként 500 Ft adományt is remélünk legkésőbb szeptember 10-ig a fenti elérhetőségek egyikén).

Az *Október a reformáció hónapja* rendezvénysorozat programjain minden érdeklődő imádságos, aktív részvételét kérjük.

■ Dr. Fischl Vilmos
evangélikus lelkész,
a Magyarországi Egyházak
Ökumenikus Tanácsának
(MEÖT) főtitkára

Oratio œcumenica

[Lelkész:] Mennyei Atyánk, aki Krisztusban nekünk ajándékoztad a hit szabadságát és örömét, hallgasd meg egyházad imádságát!

[Lektor:] Könyörgünk az egész egyházért, benne evangélikus felekezetünkért. Cselekedd meg bennünk, hogy szavaink és mozdulataink az örök életre megváltottak reménységéből fakadjanak. Add, hogy parancsolataidban fölismerjük életünknek élhető medret adó szándékod, tápláld bennünk a reád hagyatkozó bizodalmas hitet. Jézus Krisztusért kérünk…

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk az általad teremtett világért, melynek jó rendjét mi, emberek egyre inkább káosszá romboljuk. Add, hogy felismerjük és meg is tegyük mindazt, amit a természeti és a lelki környezetszennyezés csökkentése érdekében éppen reánk bízol. Jézus Krisztusért kérünk…

Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk hazánkért. Te gyújts világosságot a mindent átszövő bizonytalanság és tétovaság sötétjében, hogy egyre több honfitársunk különbséget tudjon tenni mulandó és maradandó értékek között. Add, hogy vezetőinket minden döntésükben az emberi tisztesség és becsület általad szívükbe írt törvénye vezesse. Jézus Krisztusért kérünk…

Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Könyörgünk azokért, akik testi vagy lelki terhet hordoznak. Betegséget, nélkülözést, üldöztetést, magányt, gyászt szenvedő embertársainknak add meg azt, amire igazán szükségük van, leginkább pedig a hitből fakadó reménységet. Jézus Krisztusért kérünk…

Urunk, hallgass meg minket!

[Lelkész:] Hallgasd meg, Urunk, földön küzdő egyházad imádságát! Add, hogy igéd naponként ízelítőt adjon a veled való közösség teljességéből, hogy a te szeretetedből fakadó szeretettel élhessünk embertársaink között Szent Fiad, a mi Urunk, Jézus Krisztus által.

[Gyülekezet:] Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„Valószínűleg igaz: ahol olyan gondos vezetése van a városoknak és a tartományoknak, hogy szegényházakat és kórházakat tartanak fenn, és vannak ott szakemberek, akik ápolják és gondozzák a betegeket, és ahol el tudják látni az összes beteget – amint azt elődeink a rengeteg alapítvánnyal, ispotállyal és kórházzal szerették volna elérni –, akkor ott nem kellene minden polgárnak a saját házában külön ispotályt fenntartania. Ez nagyon jó, dicséretes és keresztényi lenne. Ehhez mindenkinek illőképp bőkezűen kellene adakoznia, és különösen segítenie a felsőbbséget. Ahol ez nincs – és csak kevés helyen van így –, ott valóban a bajban az egyik a másikának legyen ispotályosa és ápolója az üdvösség és Isten kegyelme elvesztésének terhe mellett. Mivel ez Isten igéje és parancsa: *»Szeresd felebarátodat, mint magadat.«* (Mt 22,39) És: *»Amit tehát szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük…«* (Mt 7,12)”

▶ *Luther Márton:* Elmenekülhetünk-e a halál elől? *(Kovács Áron fordítása)*

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 18. VASÁRNAP – 3MÓZ 19,1–3.11–18

A VASÁRNAP IGÉJE

Az út szabályai

Gyerekkorunkban sokat kirándultunk. Először vittek, aztán mentem magam is. Nagy utak emlékében két túravezető sejlik fel: *Béla* bácsi és *Pali* bácsi. Egyikük elöl ment, másikuk inkább hátul. Két nagy ember, akiknek csendes szolgálata sokunk életét terelte jó útra. A túrázás szabályait főleg tőlük tudom. A térkép és iránytű kezelését, hogy hidegben mit kell tennie az embernek, hogy a zsákba mennyi terhet tegyünk, és mit vigyünk magunkkal, hogyan öltözködjünk, hogy ki menjen elöl, és ki menjen hátul. A hosszú gyaloglásnak természetesen vannak olyan szabályai, amelyeket nem lehet tanulni, a test gyengesége írja azokat. Az izmok fájdalma, a lábak feltörése megmutatja a helyes tartást, és hogy milyen bakancsot kell húzni. Az útnak vannak szabályai.

* * *

Ebben az ószövetségi szakaszban is az út szabályairól olvasunk. Bár lehet az út fogalmát allegorizálni – amint ezt nagyon gyakran meg is tesszük, vallásokat, gondolati rendszereket is ráépítve –, itt a pusztai vándorlás praktikus szabályairól van szó. A szakasz kijelölői azért is hagyták ki például a romlott ételekről szóló szakaszt, mert mit lehet mondani a szószékről a gyomorrontásról? És nem gondoljuk azt sem, hogy ki kellene irtani azt, aki elcsapja a hasát, mint ahogy ez a szakasz beszél erről. Másfelől az útnak valóban vannak szabályai. Ezek közül néhány igaz mindenféle útra. Például az, hogy a felebarátodat ne rabold ki, mert az csúnya dolog. Ennek a vándorlásnak legfontosabb szabálya az, hogy Isten vezeti a népet, a népnek pedig őhozzá kell igazodnia. Ez az út szabálya.

* * *

Aztán később a gyaloglást a kerékpározás váltotta fel. Főleg egy ötszemélyes társasággal jártuk körül évente a Balatont, olykor még messzebb kerekeztünk. Míg a gyalogtúrák közösséget, csapatot teremtenek, a biciklitúrák idején emellett jobban megmutatkozik kinek-kinek egyéni karaktere. Ezt talán a gép teszi. Mert a kirándulás szabályait itt műszaki tudnivalók egészítik ki, és nem mindegy, hogy kinek milyen márkájú, minőségű, könnyedségű biciklije van.

A kerékpártúra ugyanis kicsit verseny is. Természetesen itt is számít a csomagolás, a haladás sorrendje, a társ megsegítése, de már az is, hogy ki a gyorsabb, és hogy ki bírja jobban, ami száz kilométer után nagyon is fontossá válhat. Menet közben, mielőtt az elromolhatatlan kerékpárok megjelentek, magunk végeztük el az út közben adódó kisebb-nagyobb javításokat is. Így aztán szépen megmutatkozott kinek-kinek jelleme, emberi kvalitása, személyes arculata. Az útnak vannak szabályai.

* * *

Az út fogalmának allegorizálását megteszi az *Újszövetség* is. Jézus nyilván nem praktikus gyaloglásról, túráról vagy közlekedésről beszél, amikor azt mondja, hogy keskeny út az, amelyet az őt követőknek járniuk kell. Azt is mondja, hogy azon kevesen járnak. Ha túl sokan vannak, akik azt mondják, hogy a keskeny úton járnak, annyira, hogy azt szélessé tapossák, akkor könnyen lehet, hogy az már nem is Jézus útja. Leginkább azonban az igaz, hogy Jézus keskeny úton jön felénk, egyedül, elhagyottan, meg nem értetten. Erre hív minket, amikor egymás felé indulunk, követve őt. Ennek az útnak egyetlen szabálya, hogy nem egymást, hanem őt kell követnünk. Ez az út szabálya.

* * *

Manapság mindezek mellett még autózom is. Itt nincsenek csapat formálta szabályok. A személyes kvalitásnak géparca van. Az autózás követeli a folytonos lelkiismeret-furdalást, hiszen aki autóba ül, az környezetszennyező, potenciális gyilkos, és még egy sor körülírható kárt okoz. Ezen a kereten belül próbálhat mindenki vigyázni az életre: az emberi életekre, az állatokéra, a természetére és persze a sajátjára, ha tud. Sokan versenyeznek az utakon. Azt lehetne mondani, hogy az autóközlekedést veszi körül a legtöbb szabály, de a külső szabályok és a gép adta korlátok között sokkal nagyobb a személyes szabadság, mint a túrázás vagy a kerékpározás idején. Nem kell ráhagyatkoznom senkire. Magam vagyok a magam szabályaival. Az útnak vannak szabályai.

* * *

Végül a legképtelenebb allegória: én vagyok az út – mondja Jézus. Tamás, a tanítványa akkor éppen a praktikus útról kérdez: merre indulunk? Erre Jézus azt mondja: én vagyok az út. Itt ér össze ez a mondanivaló. Isten előírja, hogy mit tegyenek a pusztai vándorlás során. Kövessék őt, hiszen ő a szent, legyenek ők is szentek. A szabályokat is ő írja elő. Jézus maga tűnik fel a keskeny úton. Nincsenek szabályok már, csak ő maga. Végül marad az örökkévalóság egyetlen útja: Jézus. Nincsenek szabályok, találkozás van, lépések egymáshoz igazítása, dinamikusan formálódó célok, az irgalmasság, a bátorság, az elköteleződés, az út értelmessége. Itt végképp nem vagyok magam. Mindent felölel, amit az útról tudok és tudnom érdemes. Ez az út vezet haza. Szabályok nélkül.

■ Koczor Tamás

RÉGI-ÚJ LITURGIKUS SAROK

Uram, irgalmazz!

Vallomással kell kezdenem. Néhány évvel ezelőtt sok fejtörést okozott volna e cikk megírása. Sokáig úgy tekintettem istentiszteleti életünkre s benne liturgikus rendünknek erre a tételére, mint egy nehezen megközelíthető vár bevehetetlen, meghódíthatatlan bástyájára. Nagy utat kellett bejárnom, mígnem sok-sok személyes élmény megtapasztalása által meggyőződtem a liturgia egyházi életünkben betöltött meghatározó szerepéről. Azóta is igyekszem a benne rejlő hatalmas lehetőségeket kibontani s a gyülekezetemben is kamatoztatni.

Nagyon jó volna, ha az istentiszteletet a maga teljességében – az ige és a szentség egységében – ünnepelhetnénk, újra meg újra rádöbbenve arra, hogy az egyes liturgikus elemek önmagukban is hatalmas teológiai értéket hordoznak. Miközben egyre inkább elmélyedünk benne, hatalmas kincsekre, az egyetemes keresztyénség liturgikus kincseire lelhetünk, feledésbe merült mondatokra – melyek azonban az egyház tartópillérei –: a hitvallók fellegének bizonyságtételére.

Így már egészen más fénytörésben látom a *Kyriét* is, amellyel kapcsolatban számos kérdés és kétség foglalkoztatott. Hol a helye liturgiánkban? Mi a szerepe? Hitvallás? Bűnbánat? Vagy dicséret? Mígnem kikristályosodott az értelme. Az Istennel való kapcsolatunk e három fontos aspektusa egyaránt benne van. Nem más ez, mint a Krisztus imádása! *Csak a Krisztus imádása!* Ami azt jelenti, hogy egyedül őt vallom Úrnak, egyedül őt dicsérem, s egyedül hozzá könyörgök irgalomért.

Mindaz, ami a keresztyént keresztyénné teszi, benne foglaltatik e két szóban: Uram, irgalmazz! Az övéi kétezer év óta így imádják Krisztust.

A *Kyrie* olyan távlatot nyit meg előttünk az istentisztelet nagy „drámájában”, amely a különböző földi korokon átível. Épp ezért s ezáltal olyan közösség részesévé tesz, amelyet nem köt sem tér, sem idő – Isten gyermekeinek népes táborába vezet.

Ebben a közösségben, ha testben nem is, de lélekben sokakkal találkozom. Először is a családomra gondolok. Nemcsak azokra, akik még élnek, hanem azokra is, akik már nem lehetnek közöttünk. Az őseimre, akik közül többen az egyház szolgálatában állva énekelték a *Kyriét.* Elsősorban édesapámra, de nagyapámra is, akit bár személyesen alig ismertem, ám teológiai gondolkodása művein keresztül mégis hatott rám. *Luther* heidelbergi disputációjáról tartott, nemrég nyomtatásban is megjelent előadásának néhány sora idekívánkozik.

Nagyapám idézi a római katolikus *Hans Küngnek* a *Karl Barth* gyászünnepsége alkalmából tartott rövid beszédét. Küng a szavait – visszaemlékezve a kor nagy teológusával folytatott beszélgetésre – Barth gondolataival zárta:

„»Ha egyszer jő a nap, amikor Uram színe elé kell járulnom, akkor nem a cselekedeteimmel fogok jönni, sem a dogmatikaköteteimmel puttonyomban. Ezen az összes angyal nevetne. Nem is azt fogom mondani akkor, hogy mindig a jót akartam, és a hitem igaz volt. Akkor csak egyvalamit fogok mondani: Uram, irgalmazz nekem, szegény bűnösnek!« (…) Küng még hozzáteszi: »Ez a keresztyének közös hite.« Ámde ezt csak a kereszt alatt kaphatjuk meg. Mindenkor az evangélikus teológia és egyház legfontosabb feladata és szolgálata, hogy a keresztről szóló igét tanítsa és hirdesse.”

Karl Barth a huszadik század teológiatörténetének meghatározó alakja volt. Sok mindent letett az asztalra. S hogyan vélekedett legfőbb művéről? „Nevetnének rajta az angyalok…” Az egyházat ugyanis nem ezek, sem semmilyen más emberi produktum nem tudja megtartani, csak az élő Úr bűnösöket megmenteni akaró s a kereszten célhoz érő irgalma és kegyelme. Amikor a *Kyriét* mondjuk, ezért könyörgünk.

De lépjünk tovább. Ebben a közösségben találkozhatunk hitüket a múlt század ördögi rendszerének elnyomása alatt is megvalló püspökeinkkel, lelkipásztorainkkal. És Lutherrel, de a magyar reformátorokkal is, akik így énekeltek: „Mindenek meghallják, és jól megtanulják, / Kik a segítséget nem Istentől várják: / Nincsen Isten nélkül segítség és üdvösség!” (EÉ 322) Ez is igazi Kyrie-ének.

De itt nem állhatunk meg. Még tovább kell lépni. Mert ebben a közösségben együvé tartozunk első, második századi eleinkkel is. Akik először imádták így az Urat. Akik igazán megtapasztalhatták a császárkultusz idején, hogy mit jelent a Krisztus-hitért szenvedni. Nekik nem kellett volna magyarázni Luther szavait: „Nem az a szenvedés, amit te annak gondolsz, hanem az a fájdalom, ami választásod, gondolkodásod és kívánalmad ellenére gyötör, mert ez a kereszt útja. Ekkor kövesd őt, ekkor légy tanítványa, mert ez az az óra, amikor Mestered jön hozzád.”

Eleink egykor így vonultak inkább sötét katakombák mélyére, hogy az igazi Kürioszt imádják. Mások pedig „dalolva mentek lángsírba”, mert lelkükben élt a bizonyságtétel, amely számunkra is megtartó erővé válhat: ha a császár vagy az épp aktuális nagyságok, politikai elit megkönyörül rajtunk, megmenekül az életünk. Ha a hatalom jóindulatát megnyerjük, akkor jobb lesz a sorunk, javul az „életminőségünk”. Akihez azonban az Úr jó és irgalmas, akin ő megkönyörül, aki nála talál kegyelmet, annak örök élete van.

Így érkezünk meg a lánc elejére. Ez a mondat végül összekapcsol az *Újszövetség* szerzőivel, Jézus tanítványaival s Pállal, a népek apostolával is, aki a *iustita civilis* értelmében sokszor bűnösnek találtatott, de *coram Deo* kegyelmet talált. Ő csak a megfeszített Krisztusról tudott. Mert az Isten előtti igazság csak a kereszt által lehet a mienk. Így a mi *Kyriénk* forrása nem a császárkultuszban, hanem az *Újszövetségnek* ebben a bizonyságtételében keresendő.

A *Kyrie* számomra ezért vált fontossá. Megtartó ereje van. Megerősít abban, hogy nem vagyok, nem vagyunk egyedül. Nyilván az előbbi felsorolás közel sem teljes. De jelzi, hogy nem velünk kezdődött a „történet”, az egyetemes keresztyénség kétezer év óta tartó láncolatába kacsolódunk be. Együtt imádjuk az Urat a bizonyságtevők fellegével, hisz mindazok, akik a szívükben az üdvösség reménységét hordozták, így énekeltek: Uram, irgalmazz!

Imádjuk hát mi is így a Krisztust!

■ Weltler Gábor,
a Malomsoki Evangélikus Egyházközség beosztott lelkésze

EVANGELIKUSELET.HU

A gyengeség ereje

Varga Tamás lelkésszé avatása Bükön

A kicsiny büki evangélikus gyülekezet templomában szeptember 29-én, szombaton lelkészt avattak. *Varga Tamás* ordinációjának ünnepén *Szemerei János,* a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten igéjét. A liturgiában *dr. Orosz Gábor Viktor,* az Evangélikus Hittudományi Egyetem docense, valamint *Fatalin Helga* jelenleg hatvani, korábban büki lelkész működött közre.

A SZERZŐ FELVÉTELE

„Elég neked az én kegyelmem, mert az én erőm erőtlenség által ér célhoz” (2Kor 12,9) – állt a meghívón a lelkészjelölt által választott ige. A püspök ennek kapcsán az erőtlenségben rejtőző erőről beszélt prédikációjában. „Isten a gyengeséget üdvözítő tervében is kiemelten használja – mondta. – A kicsiket, a gyengéket választja ki és használja föl. Az egyház maga is egyszerű, és sokszor törékenynek, elesettnek tűnik, ám – mint az igehirdető hangsúlyozta – az igazi erő nem bennünk, hanem a ránk bízott igében van, amely erősít bennünket és közösségeinket is.”

Az úrvacsorás alkalmat követő közgyűlésen sokan köszöntötték a frissen felavatott lelkészt. „Az a feladatod, hogy segítsél abban, hogy a gyülekezet tagjai kortársai lehessenek Jézus Krisztusnak” – biztatta Varga Tamást Orosz Gábor Viktor, aki a teológia képviseletében vett részt az eseményen.

A Soproni Egyházmegye nevében *Béres László* beledi lelkész, espereshelyettes szólt, a vasiak jókívánságait pedig *Verasztó János,* a kerület missziói lelkésze adta át egy üveg répcelaki méz kíséretében.

Hegedűs Attila soproni lelkész, aki Tamásnak hatodéves korában a mentora volt, közös élményeket idézett fel, és a kegyelem erejére emlékeztetett. A büki gyülekezet nevében *Simon Réka* lelkész üdvözölte új kollégáját, akit az ifjúság tagjai énekkel köszöntöttek.

A közgyűlés után a résztvevőket bőséges szeretetvendégség várta, az örömteli hangulatban késő estig folyt az ünneplés.

■ Adámi Mária

Varga Tamás 1986-ban született Szombathelyen. Gyermekéveit Bükön töltötte. Középiskolai tanulmányait a soproni Berzsenyi Dániel Evangélikus (Líceum) Gimnáziumban végezte. Itt ismerte meg későbbi feleségét is, már az első napon. Isten felé indulásában sokat köszönhet líceumi hittantanárának, *Kretzné Budaker Dórának.*

Érettségi után, 2005-ben nyert felvételt az Evangélikus Hittudományi Egyetemre. A 2010–2011-es tanévet ösztöndíjasként a németországi Neuendettelsauban töltötte. Diplomamunkáját *Ökumené a családban* címmel írta. A témaválasztásban inspirálta, hogy maga is boldog felekezeti vegyes házasságban él. Hatodévét a soproni gyülekezetben töltötte Hegedűs Attila igazgató lelkész mentorsága alatt.

Szolgálatát augusztus 15-én kezdte meg a rábaszentandrási és a szilsárkányi gyülekezetben gyülekezeti munkatársként, mostantól pedig beosztott lelkészként folytatja. 2010-ben kötött házasságot *Patocskai Judittal,* 2011 júniusában született meg kisfiuk, *Benedek.*

Befejezte munkáját a 9. zsinat

40 törvény, 201 határozat, 1 állásfoglalás és 2317 nap. Számokban így lehet összefoglalni a hat éve elkezdett és most befejezett zsinati munkát. Ám emellett a zsinati tagok megszámlálhatatlan jelentést hallgattak végig, intézmények alapításáról és partnerszerződésekről döntöttek, választásokat bonyolítottak le, és még sok egyéb feladatot is elvégeztek a hat év alatt.

FOTÓ: HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA

Szeptember 28–29-én jelenlegi összetételében utoljára ült össze egyházunk zsinata. Hat év elteltével elérkezett a zsinati ciklus lezárásának pillanata. A 9. (budapesti) zsinat huszonharmadik ülésszaka nem a megszokott helyszínen, a fasori gimnázium dísztermében, hanem a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának székházában zajlott. Az eseményen jelen volt az olasz evangélikus egyházat képviselő Ulrich Eckert dékánhelyettes.

A kétnapos ülésszak java részét még mindig munkával töltötte a grémium. A pénteki ülés *dr. Korányi Andrásnak,* a zsinat lelkészi elnökének igeolvasásával és imádságával kezdődött. A napirenden több törvénymódosítás és jelentések meghallgatása szerepelt.

Elsőként az úgynevezett korrekciós törvénnyel az igazgatási és a választási törvény ellentmondásait és hibáit igazította ki a testület. Ezt követően – mondhatni, szinte rutinszerűen – arról döntöttek, hogy a szolidaritási törvény hatályba léptetése további egy évet csúszik, így a törvény csak 2014. január 1-jétől lesz hatályos. A további csúszás oka, hogy a végrehajtási rendelet néhány részlete még hiányzik, és az alap vezetőjének személye sem ismert.

A diakónusokról szóló törvény módosításának szükségességét az indokolta, hogy a törvény megszületése – 2005 – óta a képzés és a diakóniai szerepvállalás területén sok változás történt. A törvénymódosítás ezeknek a változásoknak teremti meg a törvényi hátterét, és az egész törvényt pontosabbá, precízebbé teszi.

Az egyház törvényes rendjének és békéjének megőrzéséről szóló 2005. évi IX. törvény módosítása következett ezek után. Ez a változtatás a perújítás törvényi lehetőségét és feltételeit teremti meg.

A zsinat korábbi ülésszakán már elkezdődött az egyház intézményeiről szóló törvény módosításának általános vitája. Most ezt kellett lezárni, hogy utána részletes vitában lehessen a szükséges módosításokat elvégezni. Ez sikerült, így a mostani változtatásokkal sokkal közelebb kerültek egymáshoz a gyülekezetek és az intézmények.

Két jelentés meghallgatása volt még hátra. Elsőként a tényfeltáró bizottság számolt be hatéves munkájáról, majd *Pröhle Gergely* országos felügyelő terjesztette be jelentését, amely nemcsak az előző évről szólt, hanem – mintegy cikluszárásként – az elmúlt hat esztendőt vette górcső alá. A jelentéseket mindkét esetben nagy többséggel fogadta el a zsinat.

Másnap, szombaton már a zsinati ciklus ünnepélyes lezárása volt napirenden. Ulrich Eckert dékánhelyettes köszöntésében tolmácsolta az olasz evangélikus egyház üdvözletét, majd mondandója végén ajándékot adott át a zsinat elnökének, mégpedig *Leonardo da Vinci Utolsó vacsora* című festményének másolatát. Ezt követően a zsinat lelkészi és nem lelkészi elnökének, Korányi Andrásnak és *Muntag Andrásnak* a záróbeszédét hallgatta meg a grémium. *(A beszédekből részleteket jövő heti számunkban tervezünk közölni. – A szerk.)*

Végül oklevelet adtak át azoknak, akik az előző zsinatokon elnöki tisztségükben segítették a törvényalkotó munka sikeres elvégzését. Így oklevelet kaptak az első zsinati ciklus elnökei: *dr. Reuss András, Thurnay Béla, Laborczi Géza* és – posztumusz – *dr. Andorka Rudolf* (az ő oklevelét özvegyének fogják eljuttatni); valamint a második zsinati ciklus elnökei: *Smidéliusz Zoltán* és *Bárdossy Tamás.*

Az ünnepélyes pillanatok után a zsinat méltó lezárásaként úrvacsorai istentiszteletet adtak hálát a zsinati tagok Istennek a munkában együtt töltött hat évért. Az istentiszteleten *Gáncs Péter* elnök-püspök hirdette az igét.

■ Kiss Miklós

ÉGTÁJOLÓ

A teremtés hete – a reformáció hónapja – az együttműködés munkaéve

Aki válaszol: Gáncs Péter, a Déli Egyházkerület püspöke

– Sok minden meghirdettetett ezekben az őszi napokban – erre utal a cím. Kezdjük talán a teremtés hetével, hiszen ez köztudottan szívügye Püspök úrnak…

– Így igaz! Egy kicsit büszke is vagyok arra, hogy 2008 decemberében előterjesztésem nyomán határozott úgy a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának (MEÖT) közgyűlése, hogy ajánlja tagegyházainak a teremtésünnep bevezetését a szeptember utolsó vasárnapjával kezdődő héten.

– Négy év alatt mennyire terjedt el ez az ünnep gyülekezeteinkben?

– Egy újnak látszó ünnep bevezetése sok türelmet igénylő, lassú folyamat. Különösen akkor, amikor némelyekben még mindig él a gyanú, hogy valamiféle pogány, természetimádó, „zöld”, környezetvédő ünnepet akarunk becsempészni az egyházi esztendőbe. Pedig gyökereit nézve nem is új ünnepről van szó, hiszen – főleg vidéken – még él az aratási hálaadó istentisztelet biblikus forrásokból táplálkozó hagyománya.

A teremtés ünnepe valójában ezt a tradicionális hálaadást szeretné gazdagítani, kitágítani, reagálva korunk ökológiai, ökoteológiai kihívásaira. Alkalom arra, hogy kifejezzük a teremtő és gondviselő Atya iránti hálánkat és imádatunkat, emellett segíthet megtalálni, milyen lehetőségei vannak a teremtett világ megőrzéséért vállalható közös felelősséghordozásunknak.

– De mi van azokkal, akik – különböző okok miatt – idén is „lekéstek” erről a hétről?

– A téma aktualitása nem szűkíthető az év egyetlen hetére. Az Ökumenikus Teremtésvédelmi Munkacsoport az idén is remek segédanyagot állított össze *Jézus és a teremtett világ* címmel. A MEÖT- iroda jóvoltából ennek a füzetnek postai úton minden evangélikus gyülekezethez és intézményhez el kellett jutnia. A hetvenoldalas kiadvány ezenkívül letölthető a *www.teremtesunnepe.hu* honlapról is egyéb értékes segédanyagokkal együtt. Így ez a mindannyiunkat egzisztenciálisan érintő kérdéskör bármikor feldolgozható: gyülekezeti alkalmakon éppúgy, mint iskolai hittanórákon. Vétkes pazarlás lenne nem élni a felkínált segítséggel…

– Váltsunk témát, hiszen közben itt az október, a reformáció hónapja. Úgy tűnik, ez is a még kellően ki nem használt lehetőségek közé tartozik…

– Sajnos ez valóban így van. Egyházunkban sokan nem fedezték még fel, hogy a reformációban kapott gazdag örökségünk nem intézhető el az október 31-én tartott emlék-istentiszteletel. A reformációra nem elég csak emlékezni, hiszen – pünkösdhöz hasonlóan – nem csupán emlékünnep. Az újjáteremtő Lélek ma is át akarja járni egész egyházunkat. De ehhez ki kell tárni minden berozsdásodott kaput és pókhálós ablakot. Fel kell húzni még a tépett, foltozott vitorlákat is, ha valóban azt akarjuk, hogy a szélcsendben veszteglő hajó megmozduljon.

– Mit tud ebben segíteni a reformáció hónapja?

– Számos helyi, regionális és országos spirituális programot kínál a protestáns rendezvénynaptár. Templomi plakátokon, valamint – többek között – a MEÖT honlapján *(www.meot.hu)* is tájékozódhatnak az érdeklődők a programokról. A reformáció hónapjának idei igei mottója – *„A reménység nem szégyenít meg”* – igencsak aktuális üzenet válságoktól tépázott, pesszimista világunkban…

– Akár össze is kapcsolható a teremtés hete és a reformáció hónapja?

– Időben összeérnek, és mindkettő magában hordozza az ökumenikus együttműködés esélyét. De amíg a teremtés hete minden keresztény közösség számára esély az együttes ünneplésre és az összehangolt cselekvésre a teremtett világ védelmében, addig a reformáció hónapja – érthetően – inkább protestáns ügy. Bár van olyan katolikus szolgatársam, aki sms-ben, igével szokott köszönteni október 31-én…

– Végül szűkítsük a tájékozódást egy kifejezetten evangélikus témára: megjelent a 2012–13-as gyülekezeti munkaterv Együttműködés *címmel.*

– Örülök, hogy az évente más-más témát a középpontba állító országos munkatervben ezúttal éppen az együttműködés kerül a fókuszba. Ez remekül intonálja a most induló új hatéves ciklust is. Talán az sem véletlen, hogy a munkáját befejező kilencedik zsinat utolsóként elfogadott törvénye – amely lényegében az intézményi törvény egyfajta újragondolása – szintén a gyülekezeteink és intézményeink közötti szorosabb és hatékonyabb együttműködést, átjárhatóságot igyekszik elősegíteni.

– Nem biztos, hogy mindenki örül az együttműködés ilyen fokú hangsúlyozásának. Vannak, akik féltik a protestáns örökséget, a gyülekezeti és intézményi autonómiát, függetlenséget…

– Meggyőződésem, hogy az együtt munkálkodásnak nincsen reális alternatívája. A Krisztus-test tagjai nem élhetnek csupán önmaguknak és önmagukért. Megnövekedett intézményrendszerünk sem válhat öncélúvá. Hálózatban gondolkodva, egymással és a gyülekezetekkel együttműködve töltheti csak be missziói küldetését.

Ezért fontos, hogy az új munkaévben a Mesterre és egymásra még jobban odafigyelve tanuljuk és gyakoroljuk a csapatjátékot. Csak együtt van esélyünk a teremtett világ megőrzésére éppúgy, mint egyházunk megújítására.

■ E. É.

Gáncs Péter püspök
Déli Egyházkerület

HIRDETÉS

Tátrai Vilmos világhírű evangélikus hegedűművész száz esztendeje, 1912. október 7-én született. Emlékére rendezett alkalmunkra szeretettel hívjuk október 7-én, vasárnap 18 órakor a Deák téri evangélikus templomba. Igét hirdet *Gáncs Péter* elnök-püspök. Megnyitót mond *Prőhle Gergely* országos felügyelő.

Köreműködők: *Szenthelyi Miklós* – hegedű, *Faludi Judit* – gordonka, *Baráti Kristóf* – hegedű, *Fülöp Zsuzsanna* – szoprán, *Czabán Angelika* – szoprán, *Németh Judit* – alt, *Csapó József* – tenor, *Jekl László* – basszus, *Lutheránia ének- és zenekar,* vezényel: *dr. Kamp Salamon.*

Műsor: *Händel:* Passacaglia; *Johann Sebastian Bach:* Ich folge dir gleichfals – szopránária a János-passióból; *Johann Sebastian Bach:* Ein feste Burg ist unser Gott – BWV 80, kantáta; *Johann Sebastian Bach:* d-moll Chaconne.

Megjelent a Keresztyén Igazság új száma

A *Keresztyén Igazság* című folyóirat friss száma az *Igehirdetés* rovattal és benne *Isó Zoltán Krisztus igájáról* szóló elmélkedésével kezdődik.

Ezután folytatódik a lutheri teológia ismertetése a *Luther* által kezdetben harmadik szentségnek nevezett gyónás témájával.

Dr. Böröcz Enikő legújabb tanulmánya, mely az *Ordass Lajos és a finn egyház* címet viseli, érdekes és kevesek által ismert információkra, összefüggésekre világít rá. Cáfolja azt a véleményt, hogy *Ordassnak* semmi kapcsolata nem volt finn egyházi vezetőkkel, ugyanakkor bemutatja azt a két különböző álláspontot, amely a finn vezetők Ordasshoz való viszonyulását jellemezte.

A Luther-konferencián elhangzott előadások publikálása is folytatódik. Ebben a számban *dr. Fabiny Tibornak* az 51. zsoltár magyarázatáról tartott előadása és *Véghelyi Antalnak A prédikáló Luther* címmel elhangzott előadásából az első rész olvasható. A zsoltármagyarázat tanulmányozásához segítséget nyújt egy melléklet, melyben a zsoltár latin és hat különböző magyar fordítása szerepel.

A folyóirat új rovattal, a *Visszhanggal* bővült, mely ez alkalommal a lutheri teológia szempontjából fogalmaz meg néhány gondolatot a nyár eleji nagyszabású rendezvényről, a *Reménység fesztiválról.*

Reméljük, az olvasók örömmel forgatják majd a *Keresztyén Igazság* legújabb számát!

Országos papné-találkozó

„Köszönjük, Istenünk, hogy megajándékoztál minket férjeinkkel, megajándékoztál minket a lelkészfeleségéttel. Sokszor elfáradunk ebben a feladatban, úgy érezzük, hogy még nagyon sokat kellene tennünk. Nagyon sokszor pedig élményt, örömöt, barátságokat és kapcsolatokat adsz általa. Köszönjük neked családunkat, gyermekeinket. Megörvendeztetsz minket vidámságukkal, fejlődésükkel, szeretetükkel. Köszönjük neked emberi létünket, érzéseinket, gondolatainkat, félelmeinket és reményünket.

Jézus Krisztusért kérünk, Urunk, hallgass meg minket!

Köszönjük, Urunk, hogy itt lehetünk Balatonszárszón. Köszönjük a kikapcsolódás, a töltekezés lehetőségét. Hálát adunk a találkozásokért, beszélgetésekért, a régi és az új arcokért. Köszönjük, hogy királyokon, királylányokon, mostohákon és öregasszonyokon keresztül is tanítasz bennünket. Hálát adunk gyógyító női hangunkért. Kérünk, segíts, hogy valóban gyógyításra használjuk! Köszönjük, hogy testünk táplálására is van gondod. Add, hogy saját főztünkkel mi is megfelelően gondoskodhassunk a mieinkről!

Jézus Krisztusért kérünk, Urunk, hallgass meg minket.

Köszönjük, Urunk, hogy családba és gyülekezetbe helyeztél bennünket. Köszönjük, hogy van hová hazamennünk, és igaz az ígéreted, hogy nem hagysz bennünket árván. Kérjük, Urunk, Szentlelked vezetését, hogy alkalmassá tegyen bennünket arra a szolgálatra, amelyre elhívtál minket. Hadd legyünk példája a ránk bízottaknak, a körülöttünk élőknek beszédben, magaviseletben, szeretetben, hitben, tisztaságban. Kérünk, tégy minket igazi társakká férjeink mellett, hogy segíthessük őket tőled kapott feladataik betöltésében.

Jézus Krisztus nevében kérünk. Ámen."

FOTÓ: BUDAY BARNABÁS

A fenti ima az országos evangélikus papnétalálkozón hangzott el a balatonszárszói Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthonban. Az immár hatéves múltra visszatekintő papnéösszegyülekezést idén *Gyökerek és szárnyak a sokarcú mesében* címmel rendezték meg szeptember utolsó hétvégéjén.

A Déli, Északi és Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület aktív szolgálatban álló lelkészeinek házastársai közül mintegy negyvenen töltöttek együtt három tartalmas, közös kérdésfeltevéssel és válaszkereséssel tarkított napot *Fabiny Katalin, Gáncs Péterné, Kendeh K. Johanna, Péterfia Zsuzsanna, Szemereiné Szigethy Enikő* és *Völgyessy Szomor Fanni* gondos, minden részletre kiterjedő szervezőmunkájának (is) köszönhetően. A hétvége lelki vezetője *Pángyánszky Ágnes* pilisi lelkésznő – egyben lelkészné – volt.

▶ *Forrás: Evangélikus.hu*

Magyarok a GEKE vezetőségében

▶ Hatévenkénti nagygyűlését tartotta szeptember 20. és 26. között az Európai Protestáns Egyházak Közössége (GEKE). A küldöttek szeptember 24-én megválasztották a szervezet új tanácstagjait és helyetteseiket, majd az újonnan létrejött tanács tagjai egy nappal később arról szavaztak, kik legyenek az új elnökség tagjai.

A Magyarországi Evangélikus Egyház Ökumenikus és Külügyi Osztályának vezetőjét, *Cselovszkyné dr. Tarr Klárát* a tanács és a háromtagú elnökség tagjává is megválasztották. Helyettese a Magyarországi Református Egyház zsinatának elnöke, *dr. Bölcskei Gusztáv* püspök lett.

Az új elnökség tagjai Cselovszkyné dr. Tarr Klára mellett *dr. Friedrich Weber (képünkön balra),* a Braunschweigi Evangélikus-Lutheránus Egyház püspöke és *dr. Gottfried W. Locher (jobbra),* a Svájci Protestáns Egyházak Szövetsége Tanácsának elnöke lett.

A százhat európai protestáns egyházat tömörítő szervezet ötvenmillió protestánst képvisel, így nagy megtiszteltetés, hogy a tanácsba és a vezetőségbe magyar protestánsok is bekerülhettek.

A szervezet alapdokumentuma az 1973-ban aláírt *Leuenbergi konkordia,* amelynek alapján a protestánsok vállalják az úrvacsorai közösséget, és elismerik egyházaik keresztségét. A tanács tizenhárom tagból és tizenhárom helyettesből áll.

▶ *Evangélikus.hu*

Kétnyelvű istentiszteleten ünnepelte a templomszentelés évfordulóját az ágfalvai evangélikus gyülekezet szeptember 30-án, vasárnap. A hagyományosan a Szent Mihály-napi búcsú idején tartott megemlékezésen magyarul *Szemerei János,* a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten igéjét, németül pedig *Michael Heinrichs* helyi lelkész mondott rövid prédikációt. Az egyházközség tagjai ez alkalommal adtak hálát felújított templomukért is. Az oberriexingeni testvérgyülekezetet *Ulrich Gratz* lelkész képviselte. Énekkel szolgált a helyi hagyományőrző *Morgenröte (Pirkadat)* vegyes kar.

■ Adámi Mária *felvétele*

225 éves a bezi templom

A több mint négyszáz éve fennálló – és ezzel Magyarországon a legősibbek közé tartozó – bezi gyülekezet szeptember 29-én, szombaton délután ünnepi istentiszteleten adott hálát kétszázhuszonöt éves templomáért. Igehirdetéssel *Szemerei János,* a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke szolgált. A liturgiában *Farkas Ervin* helyi lelkész működött közre.

FOTÓ: ADÁMI MÁRIA

Jézus arra figyelmeztet, hogy biztos alapra kell építkezni – emelte ki prédikációjában a püspök a kősziklára épült ház példázatát (Mt 7,24–27) magyarázva. „A templomok túl akarnak mutatni saját magukon. Helyet akarnak adni annak, hogy Isten szólalhasson meg. Arra hivatottak, hogy Isten örökkévaló országába hívogassanak" – fogalmazott.

Az igei alkalmat követő díszközgyűlésen *Horváthné Bősze Katalin* gyülekezeti tag ismertette a gyülekezet történetét. Köszöntőt mondott – többek között – *Jánosa Attila,* a Győr-Mosoni Egyházmegye espereshelyettese, *Koháry Ferenc* lébényi lelkész, aki korábban Beziben és a hozzá tartozó Enesén szolgált, továbbá *Bősze Kornél,* Bezi polgármestere.

Az ünneplés szeretetvendégséggel zárult, amelyen a gyülekezet tagjai saját készítésű ebéddel vendégelték meg az egybegyűlteket.

■ AM

A kortárs film vallásos dimenziói

Beszámoló a 9. miskolci nemzetközi filmfesztiválról

Kilencedik alkalommal rendezték meg Miskolcon szeptember 14–23. között a nemzetközi *Jameson CineFestet.* Az első nagyjátékfilmes rendezők nemzetközi versenyprogramját a számos rangos filmfesztiválon (többek között Cannes-ban, Berlinben, Montrealban, Karlovy Varyban) részt vevő nemzetközi ökumenikus zsűri is elbírálta. A zsűri szakmai fórumbeszélgetésére, amelyben a kortárs film vallásos dimenzióit latolgatták a résztvevők, szeptember 20-án került sor *dr. Fabiny Tamás* evangélikus püspök részvételével.

A szakmai zsűrik mellett egyre több rangos filmfesztiválon működő nemzetközi ökumenikus zsűri elsősorban azért jött létre, hogy azok az alkotások is elismerést kaphassanak, amelyeket a versenyfilmeket legfőképpen szakmai szempontok alapján megítélő bírálóbizottságok nem feltétlenül vennének figyelembe. Ez persze nem jelenti azt, hogy az ökumenikus zsűri tagjai ne lennének filmes szakemberek, de keresztény elkötelezettségük legalább ilyen súllyal esik a latba.

Ökumenikus szemlélettel a jó filmekért

Az ökumenikus zsűri összetétele fesztiválonként változik, tagjait az idén nyolcvanéves katolikus médiaszövetség, a SIGNIS és a nemzetközi protestáns filmes szervezet, az Interfilm delegálja a filmszemlékre. Ebben az évben engem ért a megtiszteltetés, hogy a miskolci filmszemle – a fesztiválon egyébként második alkalommal jelen lévő – ökumenikus zsűrijében magyarországi evangélikusként részt vehessek. A 9. Jameson CineFest ökumenikus zsűrijének tagja volt még *Kovács Ákos,* a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Kommunikáció- és Médiatudományi Intézetének vezetője, *Reinhold Zwick,* a Münsteri Egyetem katolikus teológiaprofesszora, a zsűri elnöki tisztét pedig *Ingrid Glatz* svájci református lelkésznő töltötte be.

A fesztivál mind változatos filmes szakmai programokban (konferenciák, workshopok, filmvásár), animációs, dokumentum- és kisjátékfilmekben bővelkedett. Az ökumenikus zsűrinek azonban azt a tizenhat nagyjátékfilmet kellett értékelnie, amely a versenyprogramban szerepelt, és amely egytől egyig fiatal, első filmes rendezők munkájaként készült el szerte a világon. Ebből a tizenhat filmből választottuk ki végül azt az egyet – *Hüseyin Tabak A szépséged semmit sem ér* című filmjét –, amely a fesztivál végén megkapta az ökumenikus zsűri díját.

A zsűri a fesztivál kilenc napja alatt háromszor ülésezett (körülbelül minden ötödik film után). Ilyenkor döntöttük el, melyek azok az alkotások, amelyeket már eleve elvethetünk, mert sem szakmai szempontok, sem pedig az ökumenikus zsűri szellemisége és kritériumai alapján nem ajánlhatók jó szívvel a díjra.

Az erőtlenek erejével

A tizenhat versenyfilmet tekintve voltak mélypontok, felháborítóan buta és erőszakos filmek is. Engem eleinte leginkább az lepett meg, hogy milyen mértékű szétesettség és káosz áradt a fiatal rendezők alkotásainak nagy részéből: valamilyen függőségről, a pusztításról, az elveszített kontrollról, testkultuszról, lebegésről, gyökértelenségről szóltak. Azokat a filmeket, amelyek nem mutattak ennél tovább, természetesen elvetettük, volt azonban néhány, amely megérdemli az említést, mielőtt az ökumenikus zsűri által díjazott versenyfilmről esne szó.

Az első kellemes meglepetést a *Szeplőtelen fogantatás* című film szerezte. Az alaptörténet meglehetősen szürreális, ugyanakkor figyelemfelkeltő: egy mormon közösségben élő kamaszlányról *(Julia Garner)* szól, aki – bár előtte férfit nem ismert – váratlanul teherbe esik, és azt állítja, hogy egy titokban meghallgatott magnószalagról szóló rockdaltól került áldott állapotba. A szülők azonban – legyenek bármilyen mélyen hívők – ezt a verziót nem hiszik el. Meggyőződésük szerint a bátyja ejthette teherbe a kislányt, a fiút ezért kitagadják, a lányt pedig általa nem kívánt házasságba akarják kényszeríteni.

A két fiatal megszökik; a lány születendő kisbabája apját keresi (aki szerinte csakis a dal énekese lehet), a fiú pedig arra kéri húgát, vallja be végre, ki a gyerek apja, hogy legalább ő visszatérhessen a családjához. Aztán persze a nagyvárosban kezdődnek a kalandok, a két kamasz a mormon szokásoknak megfelelő öltözékében, a 21. századról alkotott tapasztalati tudás teljes hiányában úgy fest, mint egy skanzen kiállításának véletlenül ottfelejtett kellékei.

Annak ellenére, hogy a *Rebecca Thomas* rendezte film végkifejlete nem feltétlenül hoz katarzist, és nem találjuk meg benne az alkotóra korábban jellemző kedves szellemességet és intenzitást, a film mindenképpen figyelemre méltó az amerikai rendezőnőtől, aki egyébként filmes tanulmányait szakította félbe, hogy egy mormon misszióhoz csatlakozhasson.

Az ökumenikus zsűri díjára sokáig a *Játék mackó* című dán alkotás volt a legesélyesebb. *Mads Matthiesen* rendezése a dramaturgia és a történet kidolgozottságának szempontjából, valamint az emberi kapcsolatok megfogalmazását tekintve is élen járt. A történet főhőse, Dennis *(Kim Kold)* testépítő bajnok. Harmincnyolc évesen a hozzá képest madártestű, idősödő édesanyjával, Ingriddel *(Elsebeth Steentoft)* él, aki minden energiáját elszívja, és teljes mértékben uralja „kicsi" fia életét. A fiú egy napon úgy dönt, elindul Thaiföldre, hogy feleséget szerezzen magának. Az idegen országban hamar bebizonyosodik, hogy képtelen a szexturisták felelőtlen és számára értelmezhetetlen életét élni. A helyi konditeremben azonban megismerkedik valakivel, aki gyökeresen megváltoztatja az életét, és aki miatt az édesanyjával való tarthatatlan helyzetet is képes lehet megoldani.

A film erőssége elsősorban a fiú karakterének megformálása: a hústorony színész az érzékeny, gyermeki lélek minden rezdülését kiválóan hozza, de rendkívüli a mama játéka is, akiben a sértődős kislány és a Kleopátrát is megszégyenítő úrnő egyszerre kel életre, és bénítja meg a fiú mindennapjait.

Személyes kedvencem *Benh Zeitlin* filmje, *A messzi dél vadjai* volt, amely két nagydíjat nyert a cannes-i filmfesztiválon, bezsebelte a Sundance fesztivál fődíját, és sokak szerint esélyes az Oscarra is. A film egy hatéves, színes bőrű kislány, Hushpuppy *(Quvenzhané Wallis)* szemszögéből mutatja be a „Teknő" (a civilizált világtól fallal elválasztva, a természet közelségében élő közösség) mindennapjait Amerika egy teljesen magára hagyott, déli szegletében. Hushpuppy ebben a lakóhelyéhez szilárdan ragaszkodó, mélyszegénységben élő faluban, az apukája mellett él, aki szó szerint férfit igyekszik faragni a kislányból.

A gyermeki képzeletet és a valós történéseket képben és szövegben egyaránt páratlanul megelevenítő történet egyszerre mesés és valóságos, lírai megfogalmazása mindannak, amit a félelmeinkről, hazaszeretetről, emberi kapcsolatokról és felelősségről, az egész teremtett világ rendjéről tapasztalni érdemes. A film egyébként a cannes-i filmfesztiválon a nemzetközi ökumenikus zsűri ajánlását is elnyerte.

A miskolci ökumenikus zsűri díját végül a már említett, *A szépséged semmit sem ér* című alkotás kapta, amely egy török-kurd menekült család beilleszkedési nehézségeit mutatja be a hallgatag kisfiú, Veysel szemszögéből. Az egyszerű szerkesztés és a művészi megfogalmazás mellett a rendező jó érzékkel találta meg az egyensúlyt a visszafogott történetmesélés és a magas szintű költői kifejezés között.

Művészi módon mutatja meg a film a kisebbségben élők problémáinak összetettségét, és ablakot nyit, amelyen át betekinthetünk a menekült családok mindennapjaiba. A filmben Veyselnek egy németre lefordított török vers segít abban, hogy kitörjön a hallgatásból, megtalálja az utat szerelméhez, egy szerb menekült kislányhoz, és kivívja környezete (szülei, tanárai és iskolatársai) elismerését is.

A filmkészítők és a teológusok a ma prófétái

A miskolci CineFesten második alkalommal szereplő ökumenikus zsűri idén arra is lehetőséget kapott, hogy konferenciát szervezzen. *A kortárs film vallásos dimenziói* című – angol nyelven, szinkrontolmácsolással zajlott – eszmecsere meglepően sok érdeklődőt vonzott. A fórumon részt vett dr. Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke is. A beszélgetést Ingrid Glatz vezette, a vitapartnerek Kovács Ákos és *Hans Hodel* (az Interfilm elnöke) voltak.

Glatz a bevezetőben kiemelte, hogy a filmkészítők és a teológusok lehetnek a ma prófétái, az ökumenikus zsűri pedig azért van jelen egyre több filmfesztiválon, mert szeretne hidat építeni a különböző nézetek, szempontok és nemzetek között. Az ökumenikus zsűri azonban nem pusztán spirituális aspektusokat keres, hanem a mai kérdéseket és válaszokat kutatja az élet értelméről, az emberi kapcsolatokról, a mindenkori szegények és elesettek problémáiról.

Hans Hodel az Interfilm történetét ismertette (a protestáns médiaműhely 1963-ban alakult Berlinben), Kovács Ákos pedig a SIGNIS működését mutatta be. Mindkét szervezet munkájának középpontjában áll a teremtett világ és az emberi sokféleség tisztelete, az emberi méltóság és emberi jogok kérdése, az elnyomottak és a hátrányos helyzetű kisebbségek bemutatása. Fontos küldetésüknek tekintik, hogy az Istenről és a Szentlélekről való gondolkodást átformálják, és reményt adjanak a megfáradt emberi kapcsolatokban élőknek. A gyakorlatban pedig filmeket ajánlanak a gyülekezeti munkához, tananyagot és segédanyagokat állítanak össze keresztény médiaműhelyek, egyházi iskolák számára, filmklubokat és konferenciákat szerveznek, és – legfőképpen – ez a két szervezet delegálja tagjait a nemzetközi filmfesztiválok ökumenikus zsűrijébe.

Kovács Ákos kiemelte, hogy a mai ember mindennapi fájdalmas élményként tapasztalja meg Istennek és a vallásnak a hétköznapi életből való száműzését. Ez a tapasztalás pedig számtalan formában megmutatkozik a filmekben is. A hiányzó rész ugyanis rendkívül erőteljesen megfogható képekben: az ember Isten-éhségét adott esetben filmen hatásosabban lehet bemutatni, mint egy prédikációban. Kovács Ákos szerint a vallási dimenziókat azért sem szabad figyelmen kívül hagyni, mivel „a vallás az egyik részünk, része a kultúránknak és a hagyományainknak".

Hans Hodel később kifejtette: az ökumenikus zsűri ereje abban lehet, hogy képes egyfajta kreatív kisebbségként olyan filmeket előtérbe helyezni, amelyek valamilyen szempontból hozzáadnak valamit az emberiségről és Istenről való gondolkodáshoz és tudáshoz egy olyan korban, amikor a prédikáció már nem feltétlenül elég.

Fabiny Tamás kiemelte: az ökumenikus zsűri munkájával valódi hidat képez a film és az egyház között. Arról sem szabad elfeledkezni, hogy a képi kifejezés a Bibliában is rendkívül hangsúlyos, a próféták is látványos képekben, filmszerűen beszélték el a jövendőt, Jézus Krisztus pedig egyenesen Isten földi képmása. Ezért is különösen nagy a felelőssége az egyháznak abban, miként jelenik meg, milyen képet fest egy szekularizált társadalomban.

A hallgatóság által feltett kérdésekből az is kiderült, hogy igény lenne egy – Magyarországon még igencsak gyerekcipőben járó – professzionális keresztény médiaműhelyre, amely magyar nyelven is hozzáférhető filmeket és tanári segédanyagokat ajánlhatna az egyházi iskolákban folyó médiaoktatás számára.

HORVÁTH-HEGYI ÁRON FELVÉTELE

Kovács Ákos, Ingrid Glatz, Hans Hodel és Fabiny Tamás a fórumbeszélgetésen

Utolsókból lesznek az elsők

A 9. miskolci nemzetközi filmfesztivál díjait szeptember 22-én adták át. Az ezer euróval járó Pressburger Imre-díjat – a rendezvény fődíját – a versenyprogramban utolsóként vetített alkotás, a litván *Kristina Buožytė* filmje, az *Eltűnő hullámok* nyerte. (A díj névadója, az Oscar-díjas forgatókönyvíró, producer, rendező Miskolcon született 1902-ben.)

A zsűri nagydíját, a magyar származású hollywoodi stúdióalapítóról és producerről, *Adolph Zukorról* elnevezett díjat megosztva a dán *Játék mackó* és *Peter Strickland* filmje, a *Berberian Sound Studio* kapta.

Először állt föl nemzetközi kritikusi zsűri a miskolci nemzetközi filmfesztiválon: a Filmkritikusok Nemzetközi Szövetségének (Fipresci) díját a román *Radu Jude Mindenki a mennybe megy* című, családi drámát bemutató alkotása nyerte el. A Nemzetközi Filmklubszövetség (FICC) *Benh Zeitlin* Sundance-fődíjas alkotását, *A messzi dél vadjait* tüntette ki a Don Quijote-díjjal.

■ Laborczi Dóra

A messzi dél vadjai

A szépséged semmit sem ér

Evangélikus Nevelés (született Evangélikus Iskola)

2012 nyarán jelent meg az evangélikus egyház legújabb szakmai kiadványa, az *Evangélikus Nevelés,* mely elsősorban az evangélikus pedagógusok, hitoktatók és lelkészek érdeklődésére tarthat számot.

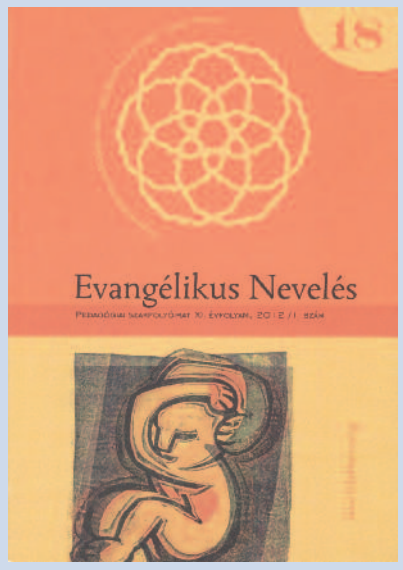

Elődjének a 2002-ben útjára indított, *Evangélikus Iskola* című pedagógiai szakfolyóirat számít, melynek kereteit örvendetes módon szétfeszítették az egyházi nevelés és oktatás újabb intézményi formái az óvodáktól kezdve az Evangélikus Roma Szakkollégiumig. Ennek megfelelően fennállásának tizedik évfordulóján a folyóirat nemcsak küllemében, de tartalmában és nevében is újjászületett.

A jelenlegi szám témáját, az iskolalelkészi szolgálatot maguk az iskolalelkészek járták körül több oldalról. A tanulmányokban a heti áhítatokkal, hittanórákkal, tanári csendesnapokkal, illetve a lelkigondozással – mint a szolgálat főbb területeivel – kapcsolatos kérdésekről esik szó, de a szerzők megosztják az olvasóval a mindennapok örömeit, küzdelmeit, a kapott áldásokat is.

HIRDETÉS

Csodálva, imádva – 3 HH találkozó

Már a 3. Halleluja Hammond (HH) találkozóra kerül sor október 14-én 16 órakor a pesterzsébeti evangélikus templomban. Huszonnégy éneket veszünk elő az ébredési időszak énekeskönyvéből, a *Hallelujából.* Mint ismeretes, ezeknek az evangéliumi énekeknek a kíséretéhez nagyon illik *Laurens Hammond* 1935-ben szabadalmaztatott hangkerekes orgonája, melyet eredetileg templomi célra tervezett, de hamar kedvelt lett az afroamerikai zenében és a dzsesszben is.

A szeretetvendégséges alkalomra mindenkit szeretettel várunk!

Cím: Budapest XX. ker., Ady E. u. 89. Tel.: 20/824-559.

Reformációi rajz- és imádságíró pályázat

A Magyarországi Evangélikus Egyház Gyermek- és Ifjúsági Osztálya reformációi rajz- és imádságíró pályázatot hirdet. A gyermekek öt korosztály szerint pályázhatnak: óvodások, 1–2., 3–4., 5–6., illetve 7–8. osztályosok. Egy-egy pályázó gyermek legfeljebb három rajzot és három imádságot küldhet be.

A pályamunkák beérkezési határideje: 2012. október 31., szerda.

A rajzok A/4-es méretűek legyenek, készítésükhöz színes ceruza, filctoll, zsírkréta vagy festék használható. Az olvasható formában beküldendő imádságok tetszőleges terjedelemben készülhetnek az egyház megújulásának témájában (Luther-rózsa, Luther család, a reformáció eseményei stb.).

Kérjük, hogy a rajzok és imádságok hátulján szerepeljen a készítő neve, életkora (osztálya), a mű címe, illetve a pályázó lakcíme, gyülekezete és oktatási intézményének neve.

A pályázat eredményét honlapunkon *(www.gyio.hu)* november 12-én tesszük közzé. Az egyes korosztályokban az első három helyezett részesül ajándékban. Az ajándékokat a díjazottaknak postai úton juttatjuk el.

Szeretettel várjuk a rajzokat és az imádságokat az alábbi címre: MEE Gyermek- és Ifjúsági Osztálya, 1450 Budapest, Pf. 21.

HIRDETÉS

Pedagóguskonferencia a Nyugati Egyházkerületben

Jézus Krisztus mondja: „Bízzatok, én vagyok, ne féljetek!” (Mt 14,27)
A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület 12. pedagóguskonferenciája lesz október 6-án, szombaton Várpalotán, a Forrás Evangélikus Keresztyén Óvodában (8100 Várpalota, Jókai u. 10.).

Program
8.00–8.45: Érkezés, regisztráció az óvodában
9.00–10.00: Úrvacsorai istentisztelet és a Gyurátz-díj átadása az evangélikus templomban – *Szemerei János* püspök
10.00–10.30: Kávészünet
10.30–10.45: Bemutatkozás, vezeti: *Jankovits Béla*
10.45–11.00: A Forrás Evangélikus Keresztyén Óvoda bemutatása – *Lassu Tamásné* óvodavezető
11.00–13.00: *Keresztyén nevelés a hittanórán kívül – Wagner Szilárd* iskolalelkész előadása megbeszéléssel; moderátor: *Jancsó Kálmánné*
13.00–14.00: Ebédszünet
14.00–15.00: Keresztyén nevelés a hittanórán kívül – csoportos beszélgetések
• Óvoda – vezeti: *Szarka Éva* lelkész, *Ács Györgyné* óvodapedagógus
• Általános iskola – vezeti: *Mesterházy Balázs* iskolalelkész, *Szűcs Gábor* igazgató
• Középiskola – vezeti: *Zsóri Ments Orsolya* iskolalelkész, *Hallgatóné Hajnal Judit* igazgató
15.00–15.15: Szünet
15.15–16.00: Fórum – Szemerei János püspök, *Varga Márta* osztályvezető és *Rozs-Nagy Szilvia* hittanreferens (MEE – Nevelési és Oktatási Osztály); a beszélgetést vezeti: Wagner Szilárd iskolalelkész
16.00: Úti áldás – Rozs-Nagy Szilvia hittanreferens
Az utazást kivéve minden költséget a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület vállal.

Legendás fasori tanárok emlékezete

▶ **A huszonkettedik Fasor-napon szeptember 29-én – *Csepregi András* iskolalelkész szavaival – hálát adni, köszönetet mondani, emlékezni gyűltek össze a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium volt és mai növendékei, tanárok, ma külföldön élő, de a Fasorhoz mindig hű öregdiákok. A gyülekezet az istentisztelet után az iskola elé vonult, ahol leleplezték *Vermes Miklós* mellszobrát, *Soltra F. Tamás* alkotását. A szoboravatón *Gáncs Péter,* a Déli Egyházkerület püspöke mondott áldást *(képünkön).***

Az idei Fasor-napon az egybegyűltek ünnepi ülés keretében emlékeztek a gimnázium két nagy hírű tanárára, Vermes Miklósra és *Peskó Zoltánra.*

A matematika–fizika szakos Vermes életútját a szoboravatásra összegyűltek előtt *Hajdó Ákos,* az intézmény igazgatója idézte fel. Amint mondta, a Kossuth-díjas tudós számtalan kincset hagyott az utókorra: kétszázhatvan tudományos cikket, tizennyolc, ma is népszerű tankönyvet és persze számokkal nem mérhető szellemi-lelki örökséget.

A szoboravató *Németh Szilárdnak,* Csepel polgármesterének a szavaival zárult, Vermes Miklós ugyanis a Fasor államosítása után harmincnyolc éven át a csepeli Jedlik Ányos Gimnáziumban tanított. A fasori fizikaszertár kincseit „Muki bácsi” módszeresen Csepelre csempészte. „Elkelne néhány Vermes tanár úr ma is” – mondta a polgármester, a hallgatóság pedig az ugyancsak újonnan felavatott Vermes-emléktábla előtt sűrűn bólogatott.

KISS TAMÁS FELVÉTELE

Az egykor szintén a Fasorban tanító Peskó Zoltán *Antalffy-Zsíross Dezső* és *Zalánfy Aladár* növendékeként 1927-ben kapta meg orgonaművészi diplomáját. *Ádám Jenővel* létrehozta a Protestáns énekkart. 1958-tól 63-ig, nyugdíjazásáig a Bartók Béla Zeneművészeti Szakiskola orgonatanára volt.

A gimnázium hajdani ének-zene tanárának emlékét az idei Fasor-naptól az intézmény kórusa nevében is őrzi: ünnepélyes keretek között felvette Peskó Zoltán nevét. Ez alkalomból *Párkai István* fasori öregdiák, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem professor emeritusa mondott laudációt.

Az ünnepi alkalomra az édesapja örökébe lépett, pályafutását egykor a Nemzeti Színházban karnagyként kezdő, fiatalon nemzetközi figyelmet keltő *ifj. Peskó Zoltán* is hazalátogatott Olaszországból.

A megemlékezésen a néhai *Peskó Györgynek,* ifj. Peskó Zoltán testvérének az emléke is felidéztetett: az ő tolmácsolásában – hanglemezről – hallgathatta meg a közönség Peskó Zoltán *Ciacona* című orgonaművét. A darab az ároni áldás héber liturgikus dallamát dolgozza fel, ismétlődő basszusa a sóhajmotívumra épül.

Erre a motívumra építve nosztalgiázhattak tovább idős és kevésbé idős öregdiákok az ünnepséget követő fogadáson.

■ – Kinyik –

Sajtó a prés alatt

Protestáns médiamunkások tanácskozása

Második alkalommal választotta szakmai rendezvényének helyszínéül a Megbékélés Házát, a berekfürdői református konferencia-központot a Protestáns Újságírók Szövetsége (Prúsz). A múlt hét végi, háromnapos szimpóziumot *Minőségi újságírás a tömegmédia korában* címmel hirdette meg a szervezet. Az előadásokat minden esetben fórumbeszélgetés követte.

A berekfürdői médiaműhelyen az egyházi és a világi sajtóval kapcsolatos kérdések egyaránt terítékre kerültek. Többen is boncolgatták a minőség definícióját, összetevőit és gyümölcseit.

A Prúsz elnökségi tagja, *Csoma Áron* református lelkész szerint az alterocentrikus gondolkodásmód nélkülözhetetlen eleme a minőségnek. A másikra való odafigyelés, a másik ember szükségleteinek figyelembevétele ugyanakkor lehetetlen önazonosság-, szilárd identitástudat nélkül.

A Hír Tv szerkesztő-műsorvezetője, *Nagy Katalin* a szakma alapvető követelményeiről – a hosszú munkával megszerezhető hitelességről, a felkészülésről és a pontosságról – szólt személyes hangon.

Minőség, avagy gyümölcs az egyházi sajtóban címmel szombaton este fórumbeszélgetés zajlott. A szerteágazó témákat érintő eszmecsere két résztvevője, *T. Németh László,* a *Reformátusok Lapja*, illetve *T. Pintér Károly,* az *Evangélikus Élet* főszerkesztője a valóságot nem szépítve szólt az egyházilap-készítés nehézségeiről is.

Minőségi újságírás elképzelhetetlen nyelvi igényesség nélkül. Hetilapunk olvasószerkesztője, *Dobsonyi Sándor* és *Arany Lajos,* a Debreceni Hittudományi Egyetem anyanyelvi lektora, a *Lícium* médiaportál főszerkesztője egyaránt erre hívta fel az újságíró-kollégák figyelmét, számos meghökkentő, máskor vicces példával illusztrálva mondandóját. Olvasószerkesztőnk játékos feladványai is bizonyították: a pongyola fogalmazás akár durva félreértéshez is vezethet, ezért hiteltelenítheti az üzenetet. Szükség van tehát a sajtóban a „nyelvi kapuőrökre".

Az elmúlt két évben a közmédiában lezajlott változásokról a legilletékesebbektől – a közmédia vezetőitől – kaphattak áttekintést a résztvevők. Az átalakítás után előállt helyzetről *dr. Havasi János,* a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap (MTVA) kabinetvezető-helyettese, a határon túli kapcsolatok különmegbízottja és *Jónás István,* a Magyar Rádió vezérigazgatója szólt. Természetesen mindketten kitértek arra is, hogy mi minden gördít akadályt az értékes, színvonalas műsorok készítése elé.

A technikai fejlődésnek a gondolkodásra, illetve a kommunikációra gyakorolt hatását mutatta be tudományelméleti alapozású előadásában *dr. Fábri György* kommunikációkutató, a Közszolgálati Testület elnöke, az Északi Evangélikus Egyházkerület felügyelője. Az internet előretörése megállíthatatlannak tűnik. Az igényes sajtónak most arra kell törekednie, hogy az új médiumokon keresztül közvetített minőségi tartalmak ne essenek áldozatul az egyre inkább teret nyerő felhasználói igénytelenségnek – mondta –, és hogy az információáradatban az értékek egyáltalán utat találjanak a médiafogyasztókhoz.

Ma már nincs olyan újság, amelyet pusztán az előfizetési díjakból és hirdetési bevételekből működtetni lehetne. Ez azt jelenti, hogy a lapok veszteséget termelnek – erről már *Szőnyi Szilárd,* a *Heti Válasz* felelős szerkesztője szólt. A nyomtatott orgánumok tulajdonosai mostanában már eleve „több lábon állnak", és nem engedik bedőlni a deficites kiadványokat. Már csak azért sem, mert tudják, hogy a jól strukturált, mértékadó lapokat készítő médiaműhelyek ma is – amikor a digitális (főként vizuális) információk habzsolása jellemző a médiafogyasztásra – meghatározó kisugárzással bírnak. A lapterjesztés mikéntje mindazonáltal stratégiai pont, a siker egyik záloga.

A szakmai fórumba belefért egy kis olimpiatörténet is. *Novotny Zoltán* tizenkét nyári olimpián vett részt tudósítóként. A neves sportriporter – a Prúsz elnöke – főként a legutóbbi, londoni játékokon szerzett élményeit osztotta meg a jelen lévő mintegy harminc kollégájával.

A protestáns újságírók – éjszakai gyógyfürdőzésre is lehetőséget nyújtó – szakmai tanácskozása vasárnap délben *Csoma Judit* református lelkipásztor áhítatával zárult.

■ Balla Mária

BUDAHÁZI ANIKÓ FELVÉTELEI

Sportnemzet, de nem sportoló nemzet a magyar

Interjú Novotny Zoltán nemzetközi elismerésben részesült sportújságíróval

Volt olyan – határon túlról érkezett – kolléga, aki elsősorban azért jelentkezett a Protestáns Újságírók Szövetsége által szervezett berekfürdői médiaműhelyre, hogy őt hallhassa, láthassa. A szervezetet 2004-es megalakulása óta „elnöklő" *Novotny Zoltán* ezúttal ugyanis nem csupán megnyitotta a múlt hét végi szakmai tanácskozást, de pénteken este előadás megtartására is vállalkozott. Olimpiai élménybeszámolóját azután azok is őszinte figyelemmel hallgatták végig, akiket a sport a legkevésbé sem érdekel. És mint az evangélikus sportriporter beszélgetésünk során elmondta: a sport, a sportolás – olimpiai sikereink ellenére is – egyre kevesebbek szívügye.

– A Nemzetközi Sportújságíró-szövetség és a Nemzetközi Olimpiai Bizottság a 2012-es londoni olimpián elismerésben részesítette azokat az újságírókat, akik tíznél több olimpiáról közvetítettek. Ön sorozatban tizenkét nyári olimpián vett részt, az 1968-as mexikói volt az első. A díjhoz ezúton is gratulálunk.

– Tíz régió olimpiai bajnoka adta át a díjakat, minket pedig tízesével szólítottak ki. Én Fekete-Afrika első világrekorderétől, a 68-as, 72-es aranyérmes kenyai futótól, *Kipchoge Keinótól* vehettem át az olimpiai fáklya kicsinyített mását. Az ő futását – emlékeim szerint – annak idején közvetítettem is. Az pedig külön érdekesség, hogy 1999-ben Budapesten, a Vígszínházban is találkoztam vele. Ott adtuk át ugyanis a Nemzetközi Sportújságíró-szövetség nevében *Az évszázad legjobb sportolói* díjakat. Nemcsak a Magyar Sportújságíró-szövetség elnökeként voltam jelen ezen az eseményen, hanem én vezettem a műsort is.

– Közel két hónap telt el a londoni játékok óta. Hogyan értékeli a magyar eredményeket?

– A nyolc arany-, négy ezüst- és öt bronzérem látszólag a magyar sport erején felüli teljesítmény, és nagyon büszkék lehetünk rá. Hiszen ezáltal a világranglistán a legjobb tízbe kerültünk, csupa nagy nemzet közé. Lehet, hogy ettől sportnemzet vagyunk, de sajnos nem sportoló nemzet. Sokkal több embernek kellene rendszeresen mozognia…

– Önnek köztudottan kivételes memóriája van. Beszélgetésünk elején hadd „teszteljem" én is egy kicsit! Emlékszik-e, hogy melyik olimpiának volt a fővédnöke II. Erzsébet *brit királynő?*

– Az 1976-os montrealinak lehetett.

– Igen. Hol fogadták alpesi kürtösök a nyitóünnepségen a rendező ország államelnökét?

– Münchenben 1972-ben.

– Meg vagyok győzve. Ön eddig tizenkét nyári olimpiáról közvetített, nyilván mindegyikhez rengeteg emlék fűzi. Mégis melyik volt a legemlékezetesebb?

– A legelső, az 1968-as mexikóvárosi. Ha az ember fiatalon, szinte tapasztalatok nélkül „esik bele" a forgatagba, csodálkozik rá az olimpia eseményeire, az mindig emlékezetes marad. De ha a tizenkettőre összességében gondolok vissza, akkor mégis az 1992-es barcelonait emelném ki. Az volt számomra a legkedvesebb, legszínesebb, legváltozatosabb és a legeurópaibb.

A legutóbbi három olimpiámat – Athént, Pekinget, Londont – is az emlékezetesebbek közé kell sorolnom. Furcsa módon ezeknél kaptuk, kaptam a legtöbb visszajelzést, amelyek azt mutatták, hogy rengetegen hallgatták rádiós közvetítéseinket, illetve olimpiai összeállításainkat.

– Az olimpiai játékok hangulatára sokszor rányomja bélyegét a politika. Gondolok például az előbb említett mexikói olimpiára, ahol a diáktüntetések miatt szinte katonai blokád vette körül a sporthelyszíneket. Emlékezetes az 1972-es müncheni szeptember, amikor palesztin terroristák bemásztak az olimpiai faluba, és merényletet követtek el az izraeli sportolók ellen. Az 1980-as moszkvait a nyugati, a '84-es Los Angeles-i játékokat pedig a keleti blokk országai bojkottálták. Befolyásolja-e vajon az olimpiák hangulatát a vendéglátó ország lakosságának vallási hovatartozása vagy épp a kulturális örökség hatása?

– Azt hiszem, igen. Utólag visszagondolva a '92-es barcelonai olimpia békessége, nyugalma talán abból is fakadhatott, hogy a lakosság többsége vallásos. Ugyanígy érdekes a 2012-es londoni is. Nagy-Britanniában – mint a legtöbb európai országban – a hitélet kezd háttérbe szorulni, ugyanakkor nagyon nagy szerepe van a hagyományok tiszteletének. Ezek körébe pedig a vallás is beletartozik. Így nyugodtan mondhatjuk, hogy az idei, nagyon sikeres nyári játékok rendezésében benne voltak a protestáns hagyományok is.

– A Nemzetközi Labdarúgó-szövetség megtiltotta a játékosoknak a vallási és politikai szimbólumok használatát a focipályákon, és nem engedélyezi a hitet kifejező gesztusokat sem. Mi a helyzet az olimpiai játékokkal?

– A Nemzetközi Olimpiai Bizottság nemhogy tiltja, hanem előírja, hogy a szervező ország az olimpiai faluban biztosítson olyan helyiséget, amelyben a sportolók a hitüket gyakorolhatják – vallásuktól függetlenül. Ez lehet egy templom, egy kápolna vagy egy terem, amelyet óránkénti időbeosztás alapján használhatnak a különböző vallású versenyzők. Lelkészeket is biztosítanak mindehhez.

– Mindig feltűnik, ha egy versenyző nyilvánosan imádkozik a pályán.

– Nemcsak a londoni olimpián láthattuk jelét a verseny előtti vagy utáni fohásznak, elcsendesedésnek, hanem a korábbiakon is. És nem feltétlenül csak az első helyezett tett így, hanem például az illető a saját legjobb eredményéért mondott köszönetet. A győztesek sokszor a verseny utáni nyilatkozatokban is utalnak arra, hogy valaki segítette őket, vezette a fegyverüket…

– A magyar Himnusz *szövege egy-egy olimpiai dobogó tetején különleges üzenettel bírhat. A szövegtől függetlenül is kevesen tudják megállni, hogy ne érzékenyüljenek el, miközben hallgatják.*

Novotny Zoltán az olimpiai fáklya kicsinyített másával Londonban

– Minden sportolónk azt mondja, küzdenie kell, hogy ne sírja el magát. Még ha mosolyog is közben, eljön egy olyan pillanat, amikor elkomolyodik, és elkezd lefelé görbülni a szája.

– Sportriporterként a mikrofon mögött ülve hogyan lehet az elérzékenyülést elkerülni? Egyáltalán kell-e? Utalok itt Bochkor Gábor *műsorvezető nagy felháborodást kiváltó véleményére. Ő az egyik kereskedelmi rádió reggeli műsorában kifejtette, hogy megpofozta volna* Horváth Mariann *hatszoros világbajnokot, aki a Magyar Televízió szakkommentátoraként elérzékenyült, amikor* Kovács Áron *tőrvívónk olimpiai bajnok lett.*

– Szerintem ezt nem lehet megtiltani, és szinte kivédhetetlen is. Nem is tudnék olyan sportriportert megnevezni, aki ne hatódott volna meg. Sőt vannak legendás elérzékenyülések, például *Balczó András* öttusázónk győzelmekor *Szepesi Györgyé.*

Ne feledjük, hogy az olimpia a békét, a barátságot, egymás tiszteletét hirdeti. Egyben a szabályos, tiszta versenyre hívja fel a figyelmet, miközben jelzi azt, hogy eredményt csak munkával lehet elérni. Egy-egy sportoló személyében példaképet állít. Így ami ezeken a játékokon történik, arra jobban odafigyel a világ.

Miközben a magyar olimpikonok versenyeit közvetítem, újságíróként én is ugyanúgy átélem a közösséghez, a nemzethez tartozás örömét, és egy kicsit magaménak érezhetem a versenyzők sikerét is. A magyar arannyal végződő nyolc londoni döntőből négyet nekem volt szerencsém közvetíteni – nagyon jó érzés volt.

– Manapság sok szó esik a minőségről vagy épp a hiányáról. Mitől lesz minőségi a sportújságíró munkája?

– Az újságíró legyen tisztában a sportágak jelenével, múltjával, a játékszabályokkal – az a legideálisabb, ha ő maga is minél több fajtát űz. Nagyon hasznos, ha közelebbről ismeri a játékosokat, illetve sok mindent el tud róluk mondani. Fontos, hogy egy-egy közvetítés során vagy egy összefoglaló elkészítésekor úgy tudja az eseményeket kommentálni, hogy még a sporthoz nem értők is értsék és élvezzék, amit látnak vagy hallanak. Megfelelő arányban legyen benne a szakszerűség, a szórakoztatás és a tájékoztatás.

Egy olimpiai közvetítésnél úgy szurkoljon a saját nemzete versenyzőjének, hogy mellette megbecsüli és tiszteli a többi játékost. És természetesen nagyon fontos, hogy a rádiós, tévés kolléga tisztán, érthetően, igényesen beszéljen.

■ Boda Zsuzsa

Egy százalék: csökkenő támogatás az egyházaknak

▶ Bár többen ajánlották fel személyi jövedelemadójuk (szja) egy százalékát az idén az egyházak számára, általában jelentősen csökkent az ebből származó összeg. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) honlapján közzétette azoknak az egyházaknak a listáját, amelyek javára magánszemélyek érvényesen legalább száz forintot ajánlottak fel személyi jövedelemadójukból. Az adatokból az derül ki, hogy az egyházi felajánlások terén a tavalyi tendencia folytatódott, vagyis több felajánlásból összességében kisebb összeghez jutnak az egyházak.

A Magyar Katolikus Egyház részére a 2011. évre vonatkozó idei adóbevallás során 2 milliárd 297 millió 717 ezer forintot ajánlott fel 605 700 ember. Tavaly ez az összeg 2 milliárd 850 millió 747 ezer forint volt (601 695 adózótól).

A Magyarországi Református Egyház számára juttatott összeg is csökkent: a múlt évi 1 milliárd forint után az idén 832 millió 779 ezer forintot ajánlott fel 210 708 magánszemély (2011-ben 207 012 ember adományozott a református egyháznak).

A Magyarországi Evangélikus Egyház 2012-ben 239 millió 290 ezer forinthoz jut az egy százalékokból 54 504 támogatója által; tavaly 54 429-en 300 millió 746 ezer forinttal segítették az egyházat.

A Magyarországi Baptista Egyház 89 millió 606 ezer forintos támogatással a negyedik legnagyobb összeget kapja idén az egyszázalékos felajánlásokból. Az egyház közleményben tudatta a Magyar Távirati Irodával: felajánlóik száma 19 százalékkal nőtt a múlt évihez képest.

A Magyarországi Krisna-tudatú Hívők Közössége 87 millió 166 ezer forintot, a Hit Gyülekezete 57 millió 192 ezer forintot kap idén támogatóitól.

A Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (Mazsihisz) részére 5827 magánszemély 40 millió 347 ezer forintot ajánlott fel. Tavaly kettővel többen támogatták a szövetséget, akkor jóval nagyobb összeget, 65 millió 204 ezer forintot juttattak az egyháznak.

A NAV által nyilvánosságra hozott adatok szerint már harmadik éve csökken a személyi jövedelemadóból érvényesen felajánlott 1 + 1 százalékos összeg: míg két éve még 17,19 milliárd, tavaly 15,9 milliárd, az idén már csak 12,45 milliárd forintra számíthatnak a kedvezményezettek.

A civil szervezetek, az egyházak és a kiemelt költségvetési előirányzat számára egyaránt kevesebb felajánlás érkezett, mint tavaly, és az szja-kulcs változása miatt az idén csökkent a felajánlható összeg is. Az érvényes 3,18 millió nyilatkozat 32 százalékában egyházak és május 20-ig technikai számmal rendelkező szervezetek javára rendelkeztek az adózók. A 31 egyház mindegyikének érkezett felajánlás, összességében 3,84 milliárd forint.

Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom–budapesti érsek szeptember 6-án azt mondta: idén húsz százalékkal csökkent a Magyar Katolikus Egyház számára az szja-ból felajánlott egyszázalékos összeg az előző évhez képest, miközben a felajánlók száma nem lett kevesebb. Ebből látszik, hogy az adóügyi változások érzékenyen érintik az egyházakat is – fogalmazott. Hozzátette: az inflációra vonatkozó adatot utólag csökkentették, ezért a járadékalapból – amelyet az infláció alapján számítanak ki – érkező összeg is csökken, ami az év utolsó szakaszában jelentős bevételkiesést jelent majd.

A parlament tavaly december 30-án fogadta el az egyházügyi törvényt, amelyben 14 egyházat ismert el, majd február 26-án döntött az elismert egyházak körének kibővítéséről. A magánszemélyek 1997 óta ajánlhatják fel befizetett személyi jövedelemadójuk 1 százalékát, 1998 óta pedig 1 + 1 százalékát a törvényben megjelölt kedvezményezetteknek.

▶| *Forrás: MTI*

HIRDETÉS

Növekedés és társadalmi felelősség

A törvényi változások miatt a személyi jövedelemadó 1%-áról tett rendelkező nyilatkozatok alapján az egyházaknak felajánlott támogatás jelentősen csökkent ebben az évben. A Magyarországi Baptista Egyház felajánlóinak a száma ugyanakkor 19%-kal nőtt az előző évihez képest. Erősödő társadalmi súlyunkat mérlegelve átérezzük megnövekedett felelősségünket is, melynek alapján Isten segítségével, tiszta szívből és erőnkhöz mérten igyekszünk társadalmunk nagyobb hasznára lenni.

■ A Magyarországi Baptista Egyház elnöksége

HIRDETÉS

Meghívó evangélizációra

Ittzés István nyugalmazott lelkipásztor evangélizációt tart a Sarepta Budai Evangélikus Szeretetotthonnak a hidegkúti gyülekezettel közösen használt templomában október 8-án, 9-én és 10-én. Cím: 1029 Budapest, Ördögárok u. 9. Az evangélizáció mind a három napon 16 órakor kezdődik. Mindenkit szeretettel várunk.

FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!

Sztehlo Gábor köpönyege, avagy a diakónia ünnepe

▶ Sokszínű gyülekezet: ellátók és ellátottak, sokszínű ünnep: a kezek mellett a szíveké is. A Magyarországi Evangélikus Egyház diakóniai szolgálatában dolgozók ünneplésére és a Luther Kiadó gondozásában megjelent *Ancilla Domini – Túrmezei Erzsébet-emlékkönyv* bemutatójára *Sztehlo Gábor* evangélikus lelkész születésének évfordulóján, a diakónia napján, szeptember 25-én a Deák téri evangélikus templomban került sor.

Az úrvacsorás istentisztelet igehirdetésében *dr. Fabiny Tamás* püspök – Ézs 57,15 és ApCsel 2,44 alapján – *Túrmezei* mellett *Szent Erzsébetről* és a névtelen szolgálattevőkről is megemlékezett. „A kereszt bolondságának” példáját helyezte a hallgatóság szívére, hogy emlékezzünk, Krisztusnak mennyi megaláztatást, gúnyt kellett kiállnia, hogy küldetését teljesíthesse. Az isteni szeretet szolgálni akar. És ez az isteni szeretet működik a diakóniai szolgálatban is.

Az istentiszteletet követően *Soltész Miklós* szociálpolitikáért felelős államtitkár mondott köszöntőt, majd *Buda Annamária,* egyházunk országos irodája diakóniai osztályának vezetője szólította a díjazottakat, és ismertette röviden életútjukat.

Az Év Diakóniai Munkatársa díjat *Szpisák Attila,* a tótkomlósi evangélikus gyülekezet és a szeretetotthon lelkésze, *dr. Skribek Józsefné* nyíregyházi vezető gyógytornász (Élim Evangélikus Szeretetotthon) és *Pető János Lászlóné,* az Agape Szeretetszolgálat nyugdíjba vonuló konyhavezetője kapta.

Az Év Szponzora díjban *Scherer Károly,* a pogányi szeretetotthont Németországból támogató nyugdíjas lelkész, illetve a piliscsabai Szigeti házaspár *(Szigeti Zita Viktória* és *Szigeti Imre)* részesült. Az utóbbiak azért nem tudtak részt venni az ünnepségen, mert épp – hároméves – indiai missziói szolgálatukat végzik.

Az Év Önkéntese díjakat *Bárd Anna,* a Gaudiopolis Békásmegyeri Evangélikus Szeretetház, valamint *Schwahofer Gusztáv* és felesége *(Schwahofer Gusztávné Ódor Anna),* a Kőszegi Evangélikus Szeretetotthon önkéntese kapta.

Az oklevelek és ajándékok kiosztása után *Radosné Lengyel Anna* mutatta be az *Ancilla Domini – Túrmezei Erzsébet-emlékkönyvet.* A Déli Egyházkerület felügyelője személyesen is ismerte a száz éve született diakonissza költőnőt. A bensőséges hangvételű ajánló után *Kendeh K. Péter,* a Luther Kiadó igazgatója mondott köszönetet a kötet létrejöttét segítő munkatársaknak, elsősorban *Kőháti Dorottyának,* aki mármár „elveszett” a Túrmezei-levelek és verssorok tengerében, most mégis kezünkben tarthatjuk állhatatos munkájának gyümölcsét.

Az ünnepség után a gyülekezet a Deák térre vonult, hogy megkoszorúzza Sztehlo Gábor szobrát. A lajoskomáromi fúvósok futamai alatt, a *Himnuszt* elénekelve emlékezett a közösség a hajdani Gaudiopolis gyermekköztársaság megálmodójára, akit *Vígh Tamás* szobrászművész a köpönyegébe rejtett, csimpaszkodó gyermekkel mintázott meg.

■ Kinyik Anita

KISS TAMÁS FELVÉTELE

Kákay István országos irodaigazgató, Radosné Lengyel Anna, a Déli Egyházkerület felügyelője és (képünk jobb szélén) Soltész Miklós szociálpolitikáért felelős államtitkár

MEGJELENT!

Ancilla Domini – Túrmezei Erzsébet-emlékkönyv

Több mint száz évvel ezelőtt a Somogy megyei Niklán fiatal leány nevelkedett két testvérével együtt. Szabad idejében sok időt töltött a temetőben, gondozta a koszorús költő, *Berzsenyi Dániel* sírját. Sokat ábrándozott arról a hatalmas síremlék mellett, miért nem lehetett ő is költő. Szerette volna „álmodni a kibeszélhetetlent és érezni a kimondhatatlant”. De nem csak ábrándozott, imádkozott is: „…ha gyermekem lesz, azzal áldd meg, / amivel nem áldottál meg engem! / Ha gyermekem lesz, dalolhassa ki, / mit lelke érez, szíve gondol. / És dal legyen a kacagásból, / és dal legyen a fájdalomból.” Ez a niklai leány *Túrmezei Erzsébet* édesanyja volt. Ezért az édesanyai imádságért vallhatta Túrmezei Erzsébet költőműfordító, diakonissza főnökasszony: „Egész költészetem… meghallgatott imádság!” Így lett énekké öröme, így lett énekké könnye is.

Reményik Sándor „Jézus Krisztus poétájának” nevezte, de Túrmezei Erzsébet több is volt ennél: igehirdetője volt Krisztusnak. Amit belőle megértett, azt szívében átforgatta, lelkében megemésztette, csengő versek és rímek segítségével leírta, kifejezte. S tette ezt a minden alkotó művészt és minden igehirdetést inspiráló Szentlélek Úristen segítségével. Túrmezei Erzsébet egész életében *ancilla Domini,* az Úr szolgálóleánya volt.

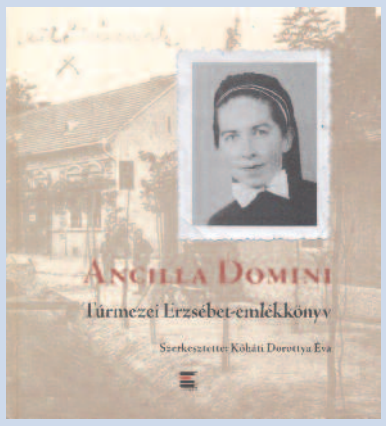

Erzsébet testvér, a diakonissza főnökasszony, a költő és műfordító itt élt közöttünk a teremtő Isten ege alatt, a kegyelem ege alatt s az örökkévalóság fényében. Uráról tett bizonyságot egész életében. Ennek a művészi eszközökkel is kifejezett, folyamatos bizonyságtételnek kíván emléket állítani a születése 100. évfordulójának alkalmából készült, gazdagon illusztrált emlékkötet, amelynek szerkesztője és szerzői Erzsébet testvér lelki és szellemi kincsekben páratlanul gazdag életének legfontosabb területeit igyekeztek bemutatni. Az emlékkötet összeállítói e szerteágazó bemutatás során arra is vállalkoztak, hogy Túrmezei Erzsébet szolgálatának a Magyarországi Evangélikus Egyházban s az egész magyar kereszténység életében betöltött jelentőségét is méltó módon összegezzék és értékeljék.

A könyv *DVD-mellékletet* tartalmaz: *Fény előttem, fény utánam* (a Zákeus Médiacentrum portréfilmje Túrmezei Erzsébetről). Részletek *Essig József* Túrmezei Erzsébet kolozsvári útján készített filmjéből.

Szerkesztette: Kőháti Dorottya Éva. Luther Kiadó, Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület, Budapest, 2012. Ára 4990 forint.

A könyv a Luther Kiadó könyvesboltjában (1085 Budapest, Üllői út 24.) és a Huszár Gál papír- és könyvesboltban (1054 Budapest, Deák tér 4.) is kapható.

„…úgy szerette Isten a világot…”

A Lágymányosi Ökumenikus Központ kápolnájában tartotta az idei teremtésünnep központi, ökumenikus nyitó istentiszteletét a magyarországi katolikus, református, evangélikus és metodista egyház. A szeptember 30-i alkalomra az ország számos pontjáról érkeztek hívők, de olyanok is eljöttek, akik nem keresztényként voltak kíváncsiak az ünnep tartalmára, az istentisztelet üzenetére.

A gyülekezetet *dr. Fischl Vilmos,* a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának (MEÖT) főtitkára köszöntötte, majd *dr. Kodácsy-Simon Eszter,* az *Ararát evangélikus teremtésvédelmi munkacsoport* koordinátora mondott bevezető gondolatokat a teremtés ünnepének nemzetközi és magyarországi hagyományáról.

A liturgiában *Steinbach József* református püspök, a MEÖT elnöke, *Forrai Tamás SJ,* a Jezsuita Rend magyarországi tartományának provinciálisa, valamint *Győri Gábor,* a Magyarországi Evangélikus Egyház Pesti Egyházmegyéjének esperese szolgált. Köszöntőjükben mindhárman kiemelték: a teremtés ünnepe jó alkalom arra, hogy a mindennapos rohanás közepette észrevegyük és tudatosítsuk magunkban a teremtett világ szépségét és csodáját, törékenységét és sebezhetőségét, valamint az emberrel való kölcsönös kapcsolatát.

A teremtés hetének idei témája *Jézus és a teremtett világ* volt. Ennek alapján Jézusnak a teremtés különböző részeivel – földdel, vízzel, tűzzel, levegővel, növényekkel, állatokkal és emberekkel – való kapcsolatát lehetett naponként megvizsgálni a közzétett segédanyag segítségével. Az érdeklődők így arra irányíthatták figyelmüket, hogy milyen példát mutat, milyen üzenetet közvetít Jézus számunkra a teremtett világ elemeivel való kapcsolatain keresztül.

A nyitó istentisztelet igehirdetése a hét témájához illeszkedve *János evangéliuma* 3. fejezetének 16. versére épült: *„Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.”*

Annak ellenére, hogy ezt a verset jól ismerik már a konfirmandusok is, nem szoktuk végiggondolni, hogy az üzenete milyen mélyen érinti személyes életünket s az egész teremtett világot – kezdte prédikációját *Csernák István,* a Magyarországi Metodista Egyház szuperintendense.

Hangsúlyozta: Isten nem csupán egy népért, nem csak a kiválasztottakért, nem csak valamely egyházért adta Fiát. Isten szeretete nem szűkíthető le a világ valamely részére, mert az Úr az egész világ iránti szeretetből küldte el Jézust kétezer évvel ezelőtt, s az egész teremtett világot szereti most is ugyanazzal a szeretettel. Ahogyan tévedés lenne azt hinnünk, hogy Isten szeretete csupán valamely egyház számára nyilvánult meg, ugyanúgy nem értenénk meg szeretetének teljességét, ha csak magunkra vonatkoztatnánk. Ha megértjük és komolyan vesszük ennek az üzenetnek a távlatait, akkor embertársainkkal és a teremtett világgal való kapcsolatainkat is tudatosabban és nagyobb tiszteletet tanúsítva élhetjük meg.

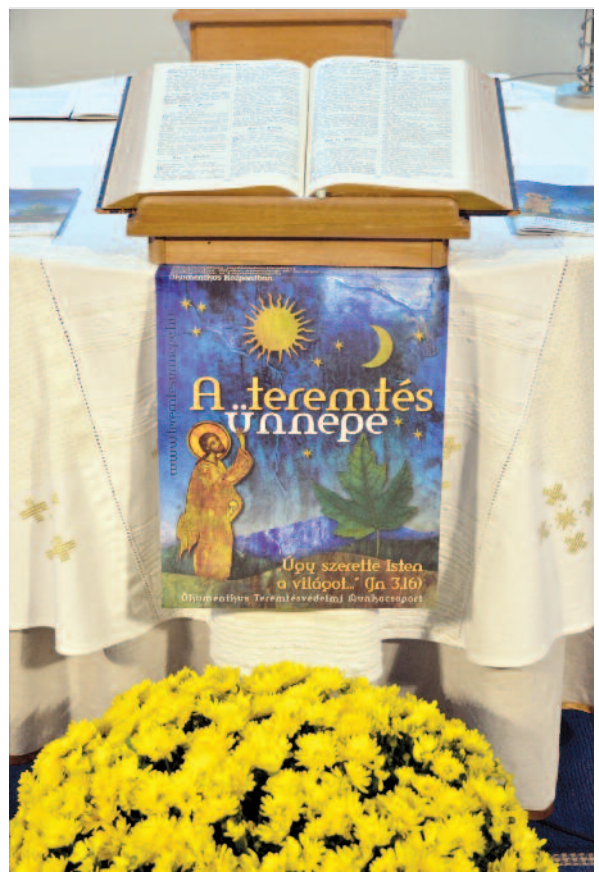

Az istentisztelet kezdetén minden résztvevő egy követ kapott a kezébe. Az imádságok és a prédikáció alatt e kő segítségével kinek-kinek lehetősége volt elgondolkodni mindazon, ami nyomasztja. A bűnök terhét jelképező követ ezután az egybegyűltek szimbolikusan az oltárra helyezték, mint akik készek letenni minden terhet, amelyet magukkal hoztak, a kő helyett pedig egy-egy szál virágot vehettek el, amely a bűnök bocsánatára utalt, s az életet és a reményt jelképezte.

Az istentisztelet végén került sor az ökogyülekezeti címek átadására. Mivel az ökogyülekezeti programot a Magyarországi Református Egyház kezdte el tavaly ősszel, idén református gyülekezetek pályáztak a cím elnyerésére. Ökogyülekezeti emlékplakettet kapott a Telkibányai, a Hajdúnánási, a Budapest-Budai, a Torbágyi és a Szóládi Református Egyházközség, annak elimeréseként, hogy a gyülekezet jövőképébe és stratégiai programjába valamilyen módon már beillesztették a teremtésvédelem kérdését, és folyamatosan gyakorlati lépéseket is tesznek a teremtéstudatos életmód megvalósítása érdekében.

Az ünnepet előkészítő ökumenikus munkacsoport tervei között szerepel, hogy jövőre olyan evangélikus, katolikus, illetve egyéb felekezethez tartozó gyülekezetek is megkaphatják ezt a megtisztelő címet, amelyek e világban élő közösségként elkötelezik magukat a teremtésvédelem mellett.

Az istentisztelet után szerény, de egészséges szeretetvendégség következett: egy közelben élő helyi termelőtől vásárolt almát fogyasztva beszélgethettek az egybegyűltek, köthettek ismeretségeket, s oszthatták meg egymással tapasztalataikat.

■ K. S. E.

A Német Ajkú Református Gyülekezet Hold utcai temploma adott otthont hétfőn Budapesten a teremtés hete alkalmából rendezett „parlamenti elmélkedésnek”. Az immár hagyományosnak tekinthető ökumenikus áhítaton ezúttal *Gáncs Péter,* a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke, *Bolba Márta* józsefvárosi és *Smidéliusz Gábor* Deák téri evangélikus lelkész szolgált a jelen lévő országgyűlési képviselők és kormánytagok körében.

■ Kiss Tamás *felvételei*

Nyitott tér az Üllői út 24. első emeletén

Az Evangélikus Országos Könyvtár (EOK) Podmaniczky–Degenfeld Könyvtára immáron ötödik éve nyitja meg termeit a kulturális örökség napjainak keretében. Az olvasók azonban az EOK honlapja és katalógusa segítségével már régóta jól ismerik és használják ezt a különgyűjteményt *(http://konyvtar.lutheran.hu/).* Sőt a felújítás előtt álló termeket a könyvtár munkatársai rendszeresen bemutatják az előre bejelentkezett látogatóknak, illetve az egyház vendégeinek is.

A szeptember 15–16-i hétvégén az érdeklődők a könyvtár igazgatója, *dr. Mányoki János* és *Pintér Gábor* történész, leváltáros vezetésével ismerkedhettek meg az EOK különgyűjteményével. A zöld teremben letelepedhettek a márványasztal köré elhelyezett karosszékekbe, amelyek, bár nem tartoznak az eredetileg a kiskartali kastélyban lévő könyvtár bútorzatához, illenek a zöld terem hangulatához.

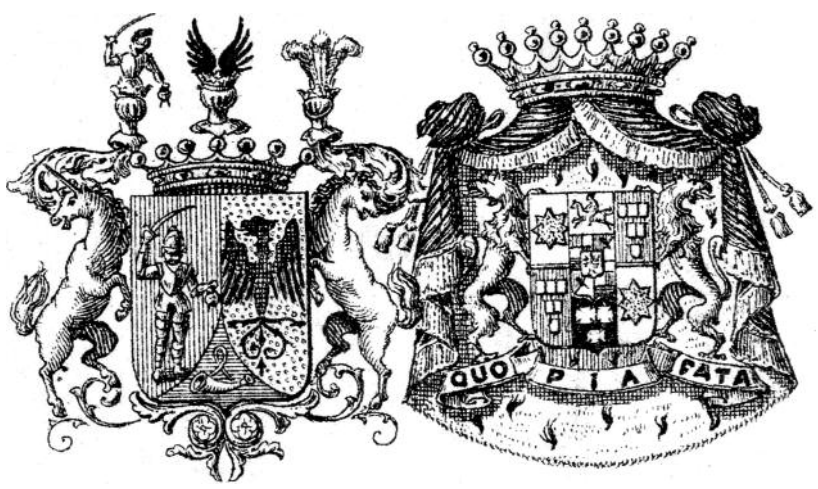

Podmaniczky–Degenfeld-címeres ex libris

A *Podmaniczky Géza – Degenfeld Schomberg Berta* házaspár gyűjteményének 15–17. századi nyomtatványait és kódexeit az EOK elkülönítve, más, védett helyen őrzi. De a látogatók örültek annak is, hogy kézbe vehették a könyvtár egyéb, 19–20. századi ritkaságait: a reneszánsz és barokk képeket bemutató angol művészettörténetet, szecessziós kötésű nyomtatványokat, aranymetszésű versköteteket. A legnagyobb benyomást azonban *Kitaibel Pál* Magyarország ritka növényeit tárgyaló munkájának 1805-ből való, bécsi kiadású kötete gyakorolta a látogatókra művészi igényű, kézi festésű metszeteivel.

A két délutánon mintegy ötven látogató kereste fel a gyűjteményt, ami nem nagy létszám, ám éppen ezért lehetővé vált, hogy a vezetés időről időre oldott hangulatú, de igényes beszélgetéssé alakuljon.

■ H. Hubert Gabriella

Van-e szemét a DNS-ben?

A legfrissebb kutatások porba döntötték a „szemét-DNS” koncepcióját, és a genom intelligens tervezettsége felé mutatnak.

Az evolucionista biológusok évtizedeken keresztül azt hirdették, hogy az ember génkészletének biológiai értelemben csupán egy százaléka hasznos, a többi rész feltételezésük szerint „az evolúció során felhalmozódott szemét”, tehát funkcióval nem rendelkező törmelék.

Ez év szeptemberének elején hatalmas nemzetközi visszhangot váltott ki az ENCODE (Encyclopedia of DNA Elements) nevű nagyszabású tudományos vállalkozás végkövetkeztetése. E szerint a korábbi feltételezéssel ellentétben az emberi genom nyolcvan százalékának van valamilyen hasznos biológiai funkciója! Az átütő jelentőségű kutatásban világszerte harminckét laboratórium négyszáznegyven kutatója vett részt. A kétszázmillió dolláros program adatait háromszáz szuperszámítógép értékelte ki több mint egy éven keresztül.

A *Discover Magazine* riportja szerint könnyen lehet, hogy a genom fennmaradó húsz százalékának is értelmes funkciója van. *Ewan Birney,* az ENCODE analízisvezető koordinátora rámutatott, hogy a kutatás során csak 147 sejttípust vizsgáltak, miközben az emberi testben több ezerféle található. Így lehetséges, hogy a genom egyes részei csak bizonyos fajta sejttípusokban látnak el ellenőrző funkciót, nem minden sejttípusban.

Az intelligens tervezettség elmélete megszületése óta hangoztatja azt a tudományos előrejelzést, mely szerint ha az élővilág valóban egy felsőbb értelem tervezői munkájának lenyomatát hordozza, akkor idővel a genetikai kód más részeinek az értelmes funkcióját is meg fogjuk találni; nem lehet a génkészlet kilencvenkilenc százaléka haszontalan.

A jelenlegi kutatási eredmények határozottan az intelligens tervezés irányzatának gyakran hangoztatott jóslatát látszanak beigazolni. 2011-ben jelent meg *Jonathan Wells* tervezéspárti biológus könyve *A szemét-DNS mítosza* címmel, amelynek alapállításait az új kutatások még inkább megerősítették.

Egyes evolucionista biológusok jelenleg erőteljesen kritizálják az ENCODE program résztvevőit. Szerintük nem kellett volna nyilvánosságra hozni a kutatási adatokból adódó következtetéseket, mert azok az intelligens tervezettség előrejelzéseit és koncepcióját támasztják alá. A DNS-molekula egyre inkább egy hatalmas informatikai hálózatra emlékeztet, amelynek létrejöttét nem lehet véletlenekre visszavezetni.

Az Értem Egyesület álláspontja szerint a „szemét-DNS” elképzelésének összeomlása rámutat az élővilág irányítatlan és tudattalan létrejöttét hirdető elméletek tökéletlenségére, és az intelligens tervezettség gondolatát támogatja.

Véleményünk szerint a tudomány művelését nem szabad világnézeti előfeltevésekhez kötni, és azért, mert egyes, a materialista világkép mellett elkötelezett kutatóknak nem tetszenek az élővilág vizsgálatának legfrissebb tudományos eredményei, nem szabad elhallgatni a nagyközönség elől a tényeket és a belőlük levonható lehetséges következtetéseket.

■ Értem Egyesület

Felhívás

Legmagasabb egyházi kitüntetéseinket ősszel adjuk át.
2007-ben az országos presbitérium megalkotta azt a szabályrendeletet (I/2007. V. 10.), amely az *Ordass Lajos-díj* és a *Prónay Sándor-díj* alapításáról és – évente egyszeri – odaítélésének körülményeiről szól. A 2012. évi díjazandók személyére vonatkozóan a kuratórium ajánlásokat vár.

Emlékeztetőül: az Ordass Lajos-díj olyan, feddhetetlen életű, magyar vagy külföldi, felszentelt – akár más felekezetű – személynek ítélhető, aki kiemelkedően sokat tett a magyar evangélikus egyházért. A Prónay Sándor-díj olyan világi személynek vagy intézménynek ítélhető, aki vagy amely kiemelkedő szellemi vagy anyagi támogatással áll a Magyarországi Evangélikus Egyház mellett. A díjakat *ifj. Szlávics László* szobrász alkotta, velük pénzjutalom nem jár.

Az ajánlásokat – 1500–3000 leütésnyi indoklással – *Zászkaliczky Zsuzsannának,* a kuratórium titkárának kérjük eljuttatni október 14-ig a következő címre: 1085 Budapest, Üllői út 24. vagy zsuzsa.zaszkaliczky@lutheran.hu.

Az elmúlt évek kitüntetettjei

	Ordass Lajos-díj	Prónay Sándor-díj
2008	Terray László	A soproni líceum
2009	Pósfay György	Kaláka együttes
2010	Pátkai Róbert	Boleratzky Lóránd
2011	Ittzés János	Polgár Rózsa

Kelenföldi meghívó – 1928–2012

Reformáció és tolerancia

A Budapest-Kelenföldi Evangélikus Egyházközség szeretettel meghívja Önt és kedves családját temploma felszentelésének 84. évfordulója alkalmából október 12–14-én tartandó 10. őszi gyülekezeti hétvégéjének ünnepi istentiszteletére és alkalmaira. Az istentisztelet igehirdetői szolgálatát *dr. Orosz Gábor Viktor,* az Evangélikus Hittudományi Egyetem docense végzi.

Az egyházközség elnöksége

A hétvége programja

• Október 12., péntek
18.00 (templom): A hétvége megnyitása – *Blázy Árpád.*
Előadás megbeszéléssel: *Reformáció és tolerancia – dr. Csepregi András* iskolalelkész.
19.30 (tanácsterem): Gyülekezetünk színjátszó köre (újra) előadja *Shakespeare Szentivánéji álom* című kétfelvonásos vígjátékát. Rendező: *Papp Dóra.*
• Október 13., szombat
16.00 (gyülekezeti terem): Gyerekdélután – Palinta társulat: *Játsszuk el! „Őszi hepe-hupa”* (költők megzenésített versei). Szervezi: *Blázy Árpádné.*
18.00 (templom): Egyházzenei hangverseny – meghívott vendégeink az åsane-i templom énekkara (Bergen, Norvégia) *Jan Røshol* vezetésével és a *Psalterium Hungaricum* énekkar (művészeti vezető: *Arany János*) *Győrffy Katalin* vezényletével. Közreműködik a kelenföldi gyülekezet ének- és zenekara, Jan Røshol és *Pál Diana* (orgona). A hangversenyen *Sulyok Imre, Bárdos Lajos, Gárdonyi Zoltán* és norvég szerzők művei mellett *Antonio Vivaldi* és *Kodály Zoltán* egy-egy nagyszabású kórusműve hangzik el. Vezényel: *Bence Gábor.* Igét hirdet: *Gáncs Tamás.*
20.00 (tanácsterem): Agapé a norvég vendégeknek – házigazda: Bence Gábor.
• Október 14., vasárnap
10.30 (templom): Ünnepi istentisztelet – igét hirdet: dr. Orosz Gábor Viktor.
12.00 (tanácsterem): Közös ebéd.
13.15 (templom): Képes beszámoló a mögöttünk lévő esztendőről. Összeállította: *Ittzés András.*
14.00: A hétvége zárása.

Börtönesküvő a Markóban

▶ Magyarországon eddig egyedülálló eseménynek számított az az esküvő, amely szeptember 28-án a budapesti Markó utcai börtönben zajlott. Az intézmény előzetes letartóztatásban levő fogvatartottja, *Kontermann Attila* és a falakon kívül élő menyasszonya, *Czeglédi Zita* úgy döntöttek, hogy megpecsételik nyolc éve tartó kapcsolatukat, és összeházasodnak. A szertartásnak a börtön kicsiny kápolnája adott helyet.

Az esketést *Bízik László* evangélikus börtönlelkész végezte. Ünnepi prédikációjában Mt 28,20 alapján – *„És íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig”* – széles mosollyal az arcán bátorította a boldog ifjú párt. Bár az „igen” kimondása után hosszú időre el kell szakadniuk egymástól – mondta –, soha nem lesznek magukra hagyva. Jézus mindig és mindenhol velük van és lesz. Bár őt sem látják közvetlenül, és egy ideig egymást sem fogják, mégis teljesen bizonyosak lehetnek afelől, hogy a másik megvan. A lelkész a szertartás végén egy-egy fából kifaragott keresztmedált ajándékozott a házaspárnak, mely jelképe annak, hogy Isten még a vastag falak ellenére is „ott feszül a kapcsolatukban”.

Az újdonsült férjjel és feleséggel az ünnepség után beszélgettünk.

Attila felemás érzéseiről és jövőbeli vágyairól számolt be:

– Az egyik szemem sír, a másik nevet. Egyfelől nagyon örülök annak, hogy Isten színe előtt összeköthettük az életünket, hiszen már évek óta terveztük ezt. Ugyanakkor szomorú is vagyok, hiszen lehet, hogy évekig nem ölelhetem meg a feleségemet. Attól függ, mikor szabadulok. Látogatni fog ugyan havonta, ahogyan eddig is tette, de mindvégig közöttünk lesz egy asztal, körülöttünk pedig az őrök. Őszintén mondom, hogy engem elsősorban nem a börtön visel meg, hanem Zita hiánya.

Egy éve vagyok a falakon belül, és ez idő alatt rengeteg minden átértékelődött bennem. Mielőtt ide bekerültem, menő, gazdag üzletember voltam, szórakozóhelyeket üzemeltettem. Ez azzal járt, hogy nagyon-nagyon kevés minőségi időt töltöttem a szeretteimmel, így Zitával is. De itt bent rájöttem arra, hogy ez az együttlét minden pénznél értékesebb számomra. Ezért ha kijutok innen, új munkát, új életet fogok kezdeni. Boldogan szeretnék élni a feleségemmel, aztán majd a gyermekeimmel is, és minél több szabad időt tölteni velük.

Zita az esküvővel kapcsolatos álomképéről és a várható hétköznapokról beszélt:

– Természetesen nekem is, mint minden lánynak, pontos elképzelésem volt az álomesküvőről. Az ünnepet egy romantikus helyen, monumentális templomban, lovas kocsival, álomszép ruhával, a családtagok és barátaink jelenlétében képzeltem el. Mondanom sem kell, hogy ezekből semmi nem valósult meg. Pár nappal ezelőtt sírva hívtam fel Attilát, és elpanaszoltam neki, hogy a jelenlegi anyagi körülményeink között még az eltervezett menyasszonyi ruhára sem futja.

Mégis boldog vagyok. Rájöttem, hogy az álomképek nem számítanak. Isten jelenléte itt is érezhető volt, és ez a lényeg. A többi nem számít. Attilának meg így is tetszettem!

Hogy fogom tudni megvárni a férjemet hűségesen? Biztosan lesznek nehéz pillanatok, de nagyon szeretem őt, és mindketten azért imádkozunk, hogy minél hamarabb szabaduljon. Számomra megnyugtató volt hallani a lelkésztől, hogy Jézus mindig mindenhol ott van velem, és tudom, hogy ő fog nekem erőt adni minden helyzetben.

– Egyébként mindig is egyedi esküvőt szerettünk volna, hát most megkaptuk – egészítette ki Attila mosolyogva ifjú feleségét.

■ Muzslai-Bízik Bencze és Hanna

A szerző felvétele

HIRDETÉS

Lucfalvai meghívó

„…hogy épüljön szeretetben.” (Ef 4,16c)
Szeretettel meghívjuk a Lucfalvai Evangélikus Egyházközség (3129 Lucfalva, Zrínyi út 1.) kibővített imaházának, valamint felújított harangtornyának újraszentelésére. Az ünnepi istentisztelet október 7-én, vasárnap 15 órakor kezdődik templomunkban. A szentelés szolgálatát *dr. Fabiny Tamás,* az Északi Evangélikus Egyházkerület püspöke végzi.

Fotópályázat

Reformáció és tolerancia

A Magyarországi Evangélikus Egyház Reformációi Emlékbizottsága pályázatot ír ki a 2013-as tematikus év, a *Reformáció és tolerancia* évének plakátképére. A *Reformáció és tolerancia* témájú plakát jelmondata: *„Elviselni egymást szeretetben”.* A tematikus plakáthoz és annak jelmondatához illő fotókat nyomdai sokszorosításra alkalmas felbontásban október 15-éig várják a pályázat kiírói. A plakát országszerte látható lesz, a 2013-as *Evangélikus naptár* elülső borítóján is szerepelni fog. A pályamunkák a szerkesztoseg@lutheran.hu e-mail címre küldendők.

Kislányom csillagkönnyei

Amikor azon törtük a fejünket, hogy milyen jó lenne elmenni néhány napra a hegyekbe, de minden szállás – még a kemping is – elérhetetlennek tűnt az ára miatt, éppen akkor egy nagyon távoli ismerős felajánlotta mátraszentimrei kis házát a családunknak.

Derült égből örömcsapás! Hihetetlennek tűnt, de a házikó létezett, állt – és a hegyek tövében –, éppen úgy, ahogy megálmodtuk. Kicsit pontosítok: meleg vizet is gondoltam bele, egyedül csak az hibádzott. Patakvíz-hőmérsékletben sok éve nem fürödtem már… nem is hiányzott.

A második estén sokáig elmaradtunk a környéken bóklászva. Ásványokat gyűjtöttünk, fára másztak a gyerekek, túráztunk. Ránk esteledett, és megfáradva baktattunk hazafelé, rögtönzött otthonunkba; mert az otthon nem egy épület, hanem mi magunk vagyunk. Amerre járunk, ott van.

Odasündörgött mellém a nagyobbik, tízéves lánykám, aki mindig vidám, csupa nevetésből szőtt napsugarunk. Most nem öröm csillogott a szemében, hanem könnyek. Megdöbbentem a szomorúságán, és faggatni kezdtem. De ő csak a fejét rázta, és nem akart beszélni. Csendben mentünk tovább egymás mellett. Vártam, nem kérdeztem többet. Hosszú percek teltek el, mire elkezdte:

„Nagyon nehéz beszélni róla…, de azért sírok, mert… eszembe jutott, amikor mérges voltál rám, és hozzám dobtál egy tojást… Vagy egyszer a fejemre öntötted a kanalas orvosságot, mert nem akartam bevenni." Tovább küzdött a könnyeivel.

Azt hittem, elsüllyedek szégyenemben! Olyan régen volt mindkét nagy, igazságtalan és buta kiborulásom. Ezerszer bocsánatot kértem ezekért égen és földön is, de most visszajöttek, fejemre szálltak. Anyaságom kudarcai, emberségem tükrei.

Tovább folytatta a lányom: „Igazából azért sírok, mert… boldog vagyok."

Újra megdöbbentem, és értetlenül néztem a fiókámat.

„Olyan sok baj van a világon, olyan sok a szomorú gyerek…, és én nem tudom, hogyan fogom ezt a sok jót meghálálni. Mindent! A tojást és a gyógyszert is. Azokért is hálás vagyok. Érted ezt, anya? Annyira boldog vagyok! Hogyan…, hogyan fogom meghálálni?"

Átölelt, és most már én is sírtam. Az örömtől és a gyomrom mélyéig hatoló és torokszorító kérdéstől: Hogyan tudom, hogyan, hogyan…, Istenem, én ezt meghálálni? Mekkora ajándékot kaptam, és mennyi kincset!

A csillagok szebben ragyogtak, a patakvíz is melegebb lett, és a könnyeink egészen az Úrhoz értek, majd visszahullottak ránk.

Éppen beléptünk a házikóba, amikor elkezdett zuhogni az eső. Ezért is hála! Nem áztunk bőrig, csak lélekig.

■ Papp Andrea

Nem magának él az ember

Ismerek egy családot, ahol minden jól működik: a szülők dolgoznak, jól keresnek, a gyerekek iskolába járnak, jól tanulnak. A lakásuk új, szépen berendezett, semmi se hiányzik. Két kocsi is üzemel: az egyik a férjé, a másik a feleségé. Minden nyáron nyaralnak, külföldi utakat is terveznek. Minden percük be van osztva, céltudatosan haladnak előre. Csak arra jut idejük, hogy a saját dolgaikat jól megszervezzék. Ha emellett marad idő, akkor talán eszükbe jutnak mások is – de az az érdekes, hogy soha nem marad egy felesleges percük sem.

Az ember nem csak akkor gondol másokra, ha vannak felesleges percei, az az igazi, ha a beosztott percekből el tudunk venni, s oda tudjuk őket adni annak, akinek szüksége van rájuk.

Ismerek egy másik családot; ők sok-sok gonddal küszködnek, mégis feláldozzák idejüket, maguktól észreveszik, ha valakin segíteni kell, vagy ha valakinek örömöt lehet szerezni. Gyakran meg is teszik.

Az első család tökéletesnek látszik, én mégis a második családot választanám, mert onnan szeretet és jóság árad, bár nem biztos, hogy az edények mindig katonás rendben sorakoznak a konyhában.

„Az él a legjobban, aki egyáltalán nem él önmagának, és az él a legrosszabban, aki önmagának él." Meg kellene találnunk az egészséges arányokat!

■ Csaba Piroska

KISS TAMÁS FELVÉTELE

Van-e szükségünk ma is reformációra?

Októberben a befelé is figyelő emberek különös alapossággal igyekeznek megvizsgálni lelki életüket: szükséges-e annak reformációja? Tekintsünk ezért vissza a múltba, vizsgáljuk meg a reformáció hőseinek közös vonásait, és hasonlítsuk az ő lelki életükhöz a mienket. Ez az összehasonlítás bizonyára megújulásra késztet bennünket. Engem is.

László Dezső lelkipásztor *Ige – hit – egyház* című könyvéből (kiadta az Ifjú Erdély Kolozsvárott 1943-ban) megismerhetjük a reformációt elindító hőseink közös vonásait. Tanulmányozásuk a ma élő, hitéletünk reformációjára vágyakozó nemzedék számára is tanulságos és hasznos. Érdemes megismerni őket.

A reformáció embereinek egyéniségét Isten hatalmának feltétlen engedelmes elfogadása és Isten végtelen kegyelmének személyes megtapasztalása határozta meg. Számukra Isten nem elvont fogalmat jelentett, hanem élő személyt. Nem kötötte őket a világ, de kötötte Isten akarata. Ez az Istentől nyert szabadság és Isten ügyének feltétlen szolgálata tette azonosakká azokat, akik a reformációban éltek. Milyen azonosságokat figyelhetünk meg?

Mindenekelőtt a rendíthetetlen bátorságot, a meg nem alkuvást, a hatalmas munkabírást, a lelkiismeretességet és az egyházra való hatást. Vegyük sorra ezeket!

Luther, Kálvin és *Knox János rendíthetetlen bátorságát* ismerjük. Luther szembeszállt az akkori két legnagyobb hatalommal, Kálvin a genfi „csőcselékkel", Knox pedig nyilvánosan feddte meg gyülekezetében az uralkodót.

Meg nem alkuvásukra jellemző, hogy naponta a halál révén állottak – többek vértanúhalált is haltak –, de vallották, hogy csak a testet ölhetik meg, a lelket nem *(Zwingli).* Azt is tudnunk kell, hogy minden emberi történelmi mozgalomnak voltak árulói, de a reformációnak nem.

Megcsodálhatjuk *hatalmas munkabírásukat.* Luther és Kálvin irodalmi hagyatéka világirodalmi viszonylatban is igen előkelő helyet vívott ki magának. Nagyon elfoglalt nagyvárosi lelkipásztorok, teológiai tanárok voltak, akiknek a háza minden jövevény előtt nyitva állt, akikhez százak fordultak tanácsért. Napi levelezésük órákat vett igénybe. Testi gyengeség sem lehetett munkájuk akadálya. Kálvin magas lázzal írta *Institúciója* utolsó kiadását; sietnie kellett, hogy befejezze a nagy művet.

Mi volt ennek az óriási munkabírásnak a soha meg nem álló motorja? Úgy látták, hogy mindaz, amit végeznek, csak parányi hála azért a nagy jótéteményért, amelyet Isten kegyelmében találtak meg. Megtapasztalták a legnagyobb emberi örömöt: Isten gyermekének lenni. Ezt az örömöt boldogan mondták el másoknak is, és sokakat hívtak ennek a boldog hitnek a megtapasztalására. Életük felülről táplálkozott, és onnan kapták a szükséges erőt.

A világ *leglelkiismeretesebb* emberei voltak. Volt idejük mások aprócseprő ügyeivel foglalkozni. *Bethlen Gábor* például a külföldön tanuló diákoknak írt levelet, a szegény eklézsiák gondját-baját orvosolta. Mindig mindenkinek szolgálatára álltak.

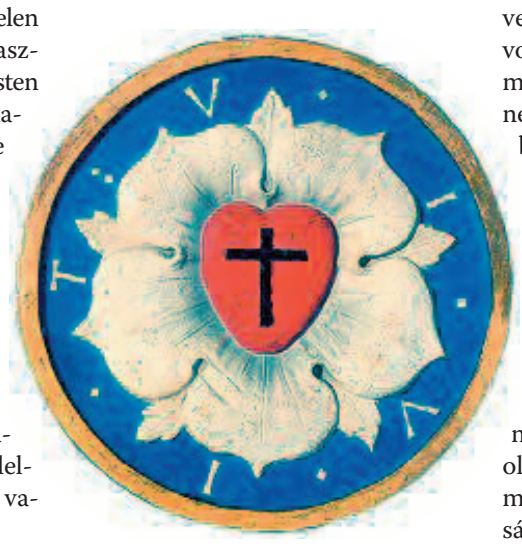

A környezetük vagy nagyon szerette, vagy nagyon gyűlölte őket. Ezt a kétfelé osztást a rájuk bízott Ige végezte, a bennük munkáló Isten osztotta általuk kétfelé azokat, akikkel találkoztak. Bizonyságot tettek arról, hogy a közösségek ereje a tagok közös meggyőződésének erejétől függ, és nem a tagok számától.

Hatásuk mindenekelőtt az egyházon látszott meg. Vallásosságukat nem e világ minden irányú, határozott megváltoztatása jellemezte. Ez világtörténelmet alakító hatalmat jelentett. Egyszerű lelkipásztorok, teológiai tanárok, városi polgárok között indult meg az a világtörténelmi mozgalom, amely merőben új képet adott Európának és Amerikának.

Ezek után most mi magunk is nézzünk bele abba a tükörbe, amelyet az elmondottak állítanak elénk! Látnunk kell a különbözőséget azokhoz képest, akiket a reformáció elindítóiként tisztelünk. Mi akkor lehetünk a reformáció örökösei, méltó gyermekei, ha kezdő harcosainak vonásai láthatók rajtunk is. Ezt egyedül csak az Isten tudja rajtunk kirajzolni Igéje és a Szentlelke által. Őszintén meg kell vizsgálnunk, mégpedig egyénenként: nem lettünk-e deformált örökösei a reformációnak?

A szerző világosan kimondja: „A reformáció nem a zsenik kultuszának, hanem az emberi életet megtermékenyítő Istennek az ünneplése. Az egyszerű kispolgár, a névtelen édesanya vagy családapa, aki nagyon komolyan veszi mindazt, amit a reformációban adott Isten, és annak következményeit a maga számára levonja, Isten előtt éppen olyan drága, mint a legnagyobb reformátor, akinek több képességgel, több adomány birtokában természetszerűleg kellett nagyobb munkát kifejtenie."

Magam is rádöbbentem Isten figyelmeztetésére: nem elégedett azzal a keresztyén életemmel, amelyet ma élek. Szélesebb és mélyebb gyökerű reformációt akar elvégezni bennem is, de nem nélkülem. Folytatni kívánja a reformációban elkezdett munkáját, hogy olyan keresztyén legyek, akinek számára Isten élő személy, akinek valóságáról meggyőződtem.

Olyan keresztyénné kíván formálni, aki ma is rendíthetetlen bátorsággal vallja, hogy ha Isten velünk, kicsoda lehet ellenünk. Abban akar megerősíteni, hogy meg nem alkuvó lélekkel vállaljam az élő Istenről való vallástételt, aki hatalmas munkabírással hirdeti a bűnös emberek számára a megtérés evangéliumát, Isten bűnbocsátó kegyelmét, szeretetét és üdvözítő kegyelmét. Olyanná akar formálni, aki a mai világban is tud mások lelki problémáival foglalkozni, életmentő segítséget nyújtani az arra rászorulóknak, és akinek környezetére való hatása lelkeket ment meg Isten országa számára, s aki az egyház megújításának bátor harcosa lesz.

Erre csak Isten Szentlelke készíthet fel bennünket, engemet is. Imádkozzunk tehát azért, hogy a megújított életünk segítse elő egyházunk reformációját, magyar nemzetünk lelki felemelkedését!

■ Dr. Szenczi László

HETI ÚTRAVALÓ

„Azt a parancsolatot is kaptuk tőle, hogy aki szereti Istent, szeresse a testvérét is." (1Jn 4,21)

Szentháromság ünnepe után a 18. héten az *Útmutató* reggeli s heti igéi így bátorítanak: járjunk elhívásunkhoz méltó szeretetben. De nem feledhetjük: „Nem az a szeretet, ahogy mi szeretjük Istent, hanem az, hogy ő szeretett minket, és elküldte az ő Fiát engesztelésül a mi bűneinkért." (1Jn 4,10; LK) Jézusban jelent meg köztünk az Atya személyválogatást nem ismerő szeretete. S a mai aratási hálaadó ünnepen a mindennapi kenyeret köszönhetjük meg megelégedéssel és istenfélelemmel telt szívvel: *„Mindenki várakozva néz rád, és te idejében adsz nekik eledelt."* (Zsolt 145,15) Gondviselő jó Istenünk van. „Az Úr is megad minden jót, földünk is meghozza termését." (GyLK 727,12) Ám fogadjuk meg Jézus e felszólítását: *„ne aggódjatok életetekért…, se testetekért…,* (se) *a holnapért"! „De keressétek először az ő országát és igazságát, és ezek is mind ráadásul megadatnak nektek."* (Mt 6,25.34.33) Az aratás Urának áldása bőven kiáradt reánk is, ezért önkéntes adományunk hálaáldozat legyen, mert *„a jókedvű adakozót szereti az Isten". „Hála legyen az Istennek kimondhatatlan ajándékáért!"* (2Kor 9,7.15) S Pál a testvéri szeretetre és a csendes munkára együtt int: *„hiszen titeket is az Isten tanított az egymás iránti szeretetre; …csendesen éljetek…, és saját kezetekkel dolgozzatok…"* (1Thessz 4,9.11) S nem csak a hitben igaz Fiának hirdeti a boldog Isten dicsőségéről szóló evangéliumot: *„A parancs célja pedig a tiszta szívből, jó lelkiismeretből és képmutatás nélküli hitből fakadó szeretet."* (1Tim 1,5) Már Salamon éneke így zeng: *„Bizony, erős a szeretet, mint a halál… Úgy lobog, mint a lobogó tűz, mint az Úrnak lángja. Sok víz sem tudja eloltani a szeretetet…"* (Énekek 8,6–7) A jeruzsálemi ősgyülekezetben pedig megválasztották a görög nyelvűek hét görög gondozóját szeretetszolgálatra az asztalok körül. S e diakónusokat *„az apostolok elé állították, és miután imádkoztak, rájuk tették kezüket. Az Isten igéje pedig terjedt, és nagyon megnövekedett a tanítványok száma…"* (ApCsel 6,6–7) Jézus mentő, közbenjáró szeretete ellenségeiért a keresztfán sem szűnt meg (lásd Lk 6,27–28), és ezt kérte: *„Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek."* (Lk 23,34) Az Úr szenvedő szolgája *„közbenjárt a bűnösökért"* (Ézs 53,12). A Tóra betöltője a mózesi törvények magyarázatával Isten akarata szerinti életfolytatásra hív: *„…mondom nektek, ha a ti igazságotok messze felül nem múlja az írástudókét és farizeusokét, akkor semmiképpen sem mentek be a mennyek országába."* (Mt 5,20) Ennek a több igazságnak a mértékét az Isten és a felebarát iránti szeretet kettős nagy parancsa (lásd Mt 22,37–39) tartalmazza, s Pál szerint: *„A szeretet tehát a törvény betöltése."* (Róm 13,10) S ez *Luther* véleménye: „Az igazi szeretet nem csupán beszéd, hanem élő, megbizonyító cselekedet: Krisztus beszédének megtartása; s amely mindent megtesz és örömmel elszenved azért, akit szeret." – „Istenem úgy szeret, / Számtalan jelét látom, (…) / Hogy egymást szeressük, / Urunk azt kívánja." (EÉ 446,1)

■ Garai András

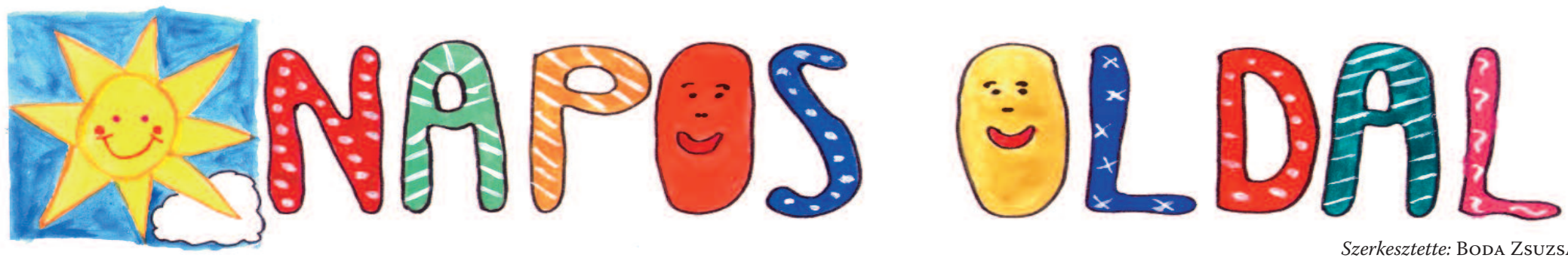

Szerkesztette: Boda Zsuzsa

Rétisas

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

Hatalmas madár. Tollazata barna, az öregek farka hófehér, a fiataloké barnásfehér. Jellemző a madár széles szárnya, nagy, magas csőre, amely az öregeknél sárga, a fiataloknál feketés.

A csüd kétharmada csupasz. A rétisas nem tartozik az igazi sasokhoz (Aquila), azoknak a csüdje egészen az ujjakig tollas.

A vizek környékét kedveli. Hatalmas, gallyakból rakott fészkét tavak, folyók közelében lévő erdőkben magas fák koronájába építi. A fészket pár évig használja, és minden tavasszal tatarozza. Az öreg párok egész évben a költőhely közelében maradnak, és gyakran már decemberben a fészket javítgatják. Jókora száraz ágakat hordanak, és beillesztik őket a többi közé.

Januárban a pár nagyszerű nászrepülését lehet megfigyelni a költőhely felett. Ha pedig kedvező az időjárás, a puha, növényi anyagokkal bélelt fészekbe már februárban lerakják – szárcsát, gémfiókákat fog, kiemeli a vízből a halat, felkapja a tóparton sütkérező mocsári teknőst, a nyílt területeken hörcsögökre vadászik.

A halastavak őszi lehalászása idején mindenütt találkoztam vele. Néha három-négy példány is megjelent. Az iszappadon ülve megfontolt mozdulatokkal tépték az ott heverő haltetemet. Körülöttük szarkák és dolmányos varjak ugráltak, és próbáltak elcsípni egy-egy falatot.

RAJZ: BUDAI TIBOR

többnyire – két tojásukat. Miután ekkor még meglehetősen hűvös a levegő, sőt akár komolyabb fagyok is lehetnek, a fészek tág környezetében nem szabad erdészeti munkákat vagy más olyan tevékenységet végezni, amely a kotló madarat megzavarhatná. Mert ha tényleg elhagyja a fészket, a hidegben a tojások rövid idő alatt kihűlnek, és a fiókák elpusztulnak.

A fiókák kikelése után az egyik öreg madár hosszabb ideig velük marad, melengeti és védelmezi őket. Később már mindkét szülő zsákmány után jár.

A rétisas sokoldalú vadász. Gyakran ül lesben valamelyik vízközeli fa magas, száraz ágán, és onnan kémleli a környéket. Máskor a földön ülve lesi a felbukkanó rágcsálót. Zsákmánylistája változatos: kacsákat,

A rétisas hazánkban állandó madár, vagyis ősszel nem költözik melegebb tájakra. Inkább északról hozzánk érkeznek még vendégek télre.

Fokozottan védett. Természetvédelmi értéke egymillió forint.

■ Schmidt Egon

Kérdések

1. Mit gondolsz, hány nap alatt kelnek ki a fiókák?
2. Vajon mennyi ideig ülnek a fészekben?
3. Hány pár él Magyarországon?

Válaszok: 1. 38-40; 2. sokáig: három hónapig; 3. körülbelül százhatvan.

Ősatyák

▶ **Mostani hatrészes sorozatunkban a három ősatya – Ábrahám, Izsák és Jákób – történetét elevenítjük fel. Mindegyik részhez egy-egy feladat is tartozik. Ezek helyes megfejtéseit összegyűjtve a sorozat végén küldjétek el szerkesztőségünk címére (Evangélikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.)! A borítékra írjátok rá: Gyermekvár.**

GYERMEKVÁR

3.

Isten megtartotta a szavát, és a Mamré tölgyesében tett látogatása után egy évvel Sárának tényleg született egy fia. Izsáknak nevezték el.

A szülők öröme határtalan volt! Nagyon szerették a kisfiút.

Ahogy telt az idő, úgy cseperedett Izsák. Az Úr azonban tudni akarta, hogy Ábrahám hisz-e még őbenne. Ezért egy nap így szólt hozzá:

– Fogd a fiadat, és vidd el Mórijjá földjére! Ott áldozd fel égőáldozatul az egyik hegyen!

Nagyon nehéz parancs volt ez! De Ábrahám tudta: Izsákot is az Úrtól kapták. Ő pedig bármikor visszakérheti azt, amit adott.

Így másnap korán reggel fölkelt, és fölnyergelte a szamarát. Fát hasogatott az oltárhoz, és felkötözte a szamárra. Maga mellé vette két szolgáját meg Izsákot. Elindultak a hegyre.

Két napon át mentek, Ábrahám pedig nagyon szomorú volt. Amikor közeledtek a hegyhez, azt mondta a szolgáknak:

– Ti most maradjatok itt a szamárral! Én a fiammal elmegyek a hegyre imádkozni, majd visszatérünk hozzátok.

Ahogy gyalogoltak fölfelé, Izsák megkérdezte, hogy hol van az áldozati bárány.

– Isten majd gondoskodik az áldozati bárányról, fiam – felelte az apa.

A hegyen oltárt építettek, Ábrahám rátette a fát, majd megkötözve Izsákot is. Amint kinyújtotta a kezét, és fogta a kést, egy hangot hallott:

– Ábrahám! Ne nyújtsd ki a kezed a fiúra! Ne bántsd őt, mert most már látom, hogy hiszel bennem! Ezért gazdagon megáldalak, és annyi utódod lesz, mint égen a csillag vagy mint a homokszemek a tenger partján.

Ahogy felnézett Ábrahám, látta, hogy egy kos van a szarvánál fogva fennakadva a bozótban. Ebből tudta, hogy azt kell feláldoznia.

Keressétek meg a két kép közötti öt különbséget!

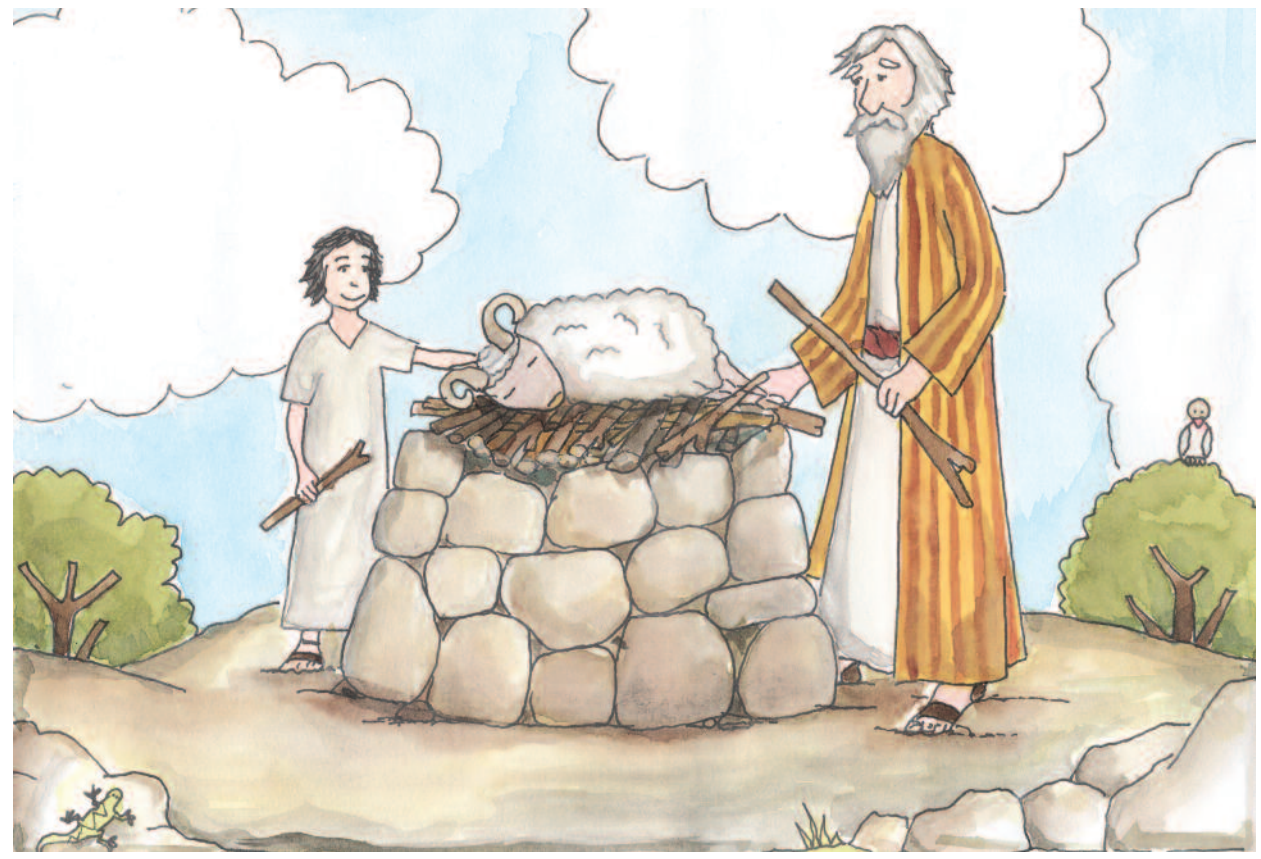

RAJZ: JENES KATALIN

Ötvenéves evangélikus kórus

2002 óta énekelek az oroszlányi evangélikus kórusban egy közeli településről bejárva, így az ötvenéves múltból csak az utolsó tíz évre volt rálátásom. *Tudtam,* hogy nyitott, barátságos, vidám, sokszínű, családias és mély hitű ez a közösség. *Tapasztaltam,* hogy keményen tudnak együtt dolgozni a kimerítő, többórás próbákon is a megfelelő színvonalú szolgálat érdekében. *Láttam,* hogy szívesen vannak együtt az évente ismétlődő családi hétvégéken, ahol az újszülöttektől a dédszülőkig mindenki az Úristen közelében érezheti magát, amikor az ige üzenetét hallja, vagy amikor gyönyörködik a természet szépségében. *Éreztem,* hogy szeretettel fogadtak engem is és az azóta bekapcsolódott új társakat is.

A jubileumra készülődés közben feltárultak előttem a kórus múltjának mélyebb rétegei is. A kórus történetét feldolgozó, nyolcvanoldalas kiadvány nyelvi ellenőrzése alkalmával végigolvashattam a kórustagok, barátaink, támogatóink írásait, s magam is meglepődtem, micsoda hatalmas erővel munkálkodott az Úristen és néhány ember e közösség megszületésében és fennmaradásában.

A jubileumi készülődést a kórus vezetése már a tavalyi évben megkezdte. Terveink megvalósításához nagy segítséget jelentett Oroszlány Város Önkormányzatának és a Magyarországi Evangélikus Egyház Egyházzenei Bizottságának kiemelt támogatása. Nyomtatott kiadványunkban igyekeztünk felidézni a múltat archív fotók, dokumentumok és barátaink visszaemlékező írásai segítségével.

A jelentősebb fellépések és koncertrendezvények listája apró betűvel szedve is tizenkét hasábot tesz ki. Az ötven év alatt a kórus több mint 1800 istentiszteleten és 430 koncerten szolgált, ötvennél több magyarországi helyszínen lépett fel, és koncertezett Szlovákiában, Burgenlandban és Németországban is. Az események felidézését társaink szösszenetei, vidámabb és komolyabb írásai gazdagítják.

A nyári vakációs időszakban nem volt könnyű a kóruspróbák egyeztetése, melynek ma már nélkülözhetetlen eszköze az elektronikus levelezőlista. Alapító karmesterünk mindig arra intette a kórust, hogy az Úristennek végzett szolgálatban mindig a legszebbet, a legjobbat igyekezzünk adni. Erre a jubileumi alkalomra (is) szerettünk volna a legjobban felkészülni, ezért keményen dolgoztunk a próbákon.

Hatalmas munka volt az ötven év alatt a kórusunkban hosszabb-rövidebb ideig éneklő, több mint kétszázhatvan társ felkutatása és meghívása. Az ünnepségre meghívást kapott a plochingeni fúvószenekar kilenctagú küldöttsége is.

Sokak áldozatos segítsége, háttérmunkája kellett ahhoz, hogy szeptember 15–16-án méltó módon ünnepelhessük a fél évszázados jubileumot.

Szombat délelőtt az oroszlányi temetőben a kórustagok virágok elhelyezésével és énekkel emlékeztek a néhai vezetőre, *Nagy Dánielre* és az elhunyt kórustagokra.

Délután már alig lehetett megközelíteni a templomot az érkező vendégek autóinak sokaságától. A plochingeni és lajoskomáromi fúvósok térzenéje után megnyílt a gyülekezeti teremben az énekkar múltját bemutató kiállítás. A tablókon dokumentumok, kéziratok, régi plakátok, újságcikkek, fényképek, levelek, díjak és tárgyi emlékek segítették felidézni az elmúlt ötven évet. A képeket nézegetve gyakran hangzott el a látogatók részéről a mondat: „Ez én vagyok!?” „Ezen a koncerten én is énekeltem!” Szándékunk szerint ez a tárlat a közeljövőben a városi művelődési házban is látható lesz.

A délutáni koncerten – nagyszámú hallgatóság jelenlétében – először azt a két éneket szólaltattuk meg, amelyek ötven évvel korábban, a kórus első szolgálata alkalmával hangzottak el. Majd magyar és külföldi zeneszerzők egyházi kórusműveinek gazdag repertoárja következett. A délután egyik érdekes színfoltja volt *Gárdonyi Zoltán Az Úr dicsérete* című kórusművének ismételt bemutatása; ezt a művet a zeneszerző a kórus tízéves évfordulójára írta.

Az ünnepségen *Ittzés János,* a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület nyugalmazott püspöke hirdette az igét. Az egyházmegye nevében *Szarka István,* a plochingeni Posaunenchor részéről *Reiner Nussbaum,* Oroszlány város nevében pedig *Takács Károly* polgármester köszöntötte az ünneplőket. A kórusművek megszólaltatása közti szünetekben *Sztruhár András* idézte fel az ötven év eseményeit. A kezdeti nehézségeket, az 1972-es év nagy próbálkozását, amikor a kórus először vállalkozott oratorikus művek megszólaltatására, az 1973-as év első János-passió-előadását. Megemlékezett azokról a neves művészekről, szólistákról, akik közreműködésükkel támogatták az énekkar szolgálatát.

SÓLYOM ZSOLT FELVÉTELE

A hetvenes években még megoldatlan volt a kották sokszorosítása. A zenekari kottákat Nagy Dániel saját kezével „sokszorosította”. A kemény fizikai munkához szokott bányászkezek munkája nyomán míves partitúrák készültek. S hogy egyértelművé tegye mindebben a saját szerepét, a többoldalas másolást mindig a „Soli Deo gloria” (Egyedül Istené a dicsőség) mondattal fejezte be.

1981-ben koncertezett először Oroszlányban a plochingeni Posaunenchor. Ezt követően koncertkörútjaink részeként rendszeresen élveztük egymás vendégszeretetét. A fúvószenekarral kötött barátság időközben a két város testvérkapcsolatának kiépüléséhez vezetett.

A kórus vezetését Nagy Dániel sajnálatos betegsége miatt 1995-től lánya, *Milán Zoltánné* vette át, aki remek karvezetőnek bizonyult. Csodálatosan tudja tartani a kapcsolatot a kórussal. Vezénylés közben egyetlen szemvillanással helyére tudja tenni az elkalandozni készülő hangokat, mosolyával biztatást ad a nehezebb művek előadásához is. Derűje, humorérzéke sok nehézségen átsegített már bennünket.

A koncert talán legfelemelőbb percei voltak azok, amikor a jelen lévő egykori kórustagok a padokból kijőve beálltak egykori szólamukba, és velünk együtt zengték a „Jer, kérjük Isten áldott Szentlelkét…” és „Az Úristen nagy nevének” kezdetű énekeket.

Ezután a helyi gimnázium dísztermében került sor a mintegy kétszázhúsz fős ünnepi vacsorára. A szépen terített asztaloknál, finom ételek elfogyasztása közben a falra vetítve láthattuk a régi koncertfelvételeket a jubileumra összeállított kétlemezes DVD-ről. Örömteli esemény volt családtagjainkkal együtt a régi kórustagokkal, valamint plochingeni barátainkkal találkozni és beszélgetni. Közben gyakran hangzott el a 20-30-40 éve nem látott egykori kórustagok kérdése: „Megismersz?” Végül nem maradhatott el a német–magyar együttléteinken már szokásossá vált közös éneklés sem. A gimnázium dísztermét betöltötték a két nyelven felcsendülő kánonok.

Másnap a délelőtti istentiszteleten *Johann Sebastian Bach* 79. kantátája hangzott el a kórus és a zenekar előadásában. A kívül-belül felújított, kétszázhuszonöt éves templom hálaadó istentiszteletén a trombiták és az üstdob hangjaival kísérve hangzott fel a kórus ajkán a bizonyságtétel: „Nap és pajzs az Úristen”.

Így ünnepelhettünk együtt egyházi vezetők, plochingeni fúvósok, a finn Kuhmo testvérvárosi küldöttsége, városi vezetők, a szlovák nemzetiségi önkormányzat népviseletbe öltözött tagjai és gyülekezeti tagok. A sokféle embert összehozta az Úristen nagy kegyelme és gondoskodó szeretete.

Kedves énekem soraival zárom írásomat azzal az érzéssel, hogy számtalan áldásban lehetett részem, mióta e kórus tagja vagyok: „Jöjj, mondjunk hálaszót, hű szájjal és hű szívvel, / Mert rajtunk itt az Úr nagy csodadolgot mível. / Már anyaölben is volt mindig gondja ránk, / A sok jót, mellyel áld, ki sem mondhatja szánk!” (*Magyar református énekeskönyv* 167.)

■ Sárköziné Csonka Zita

Az egyház egysége vagy az egység egyháza?

Hozzászólás egy vezércikkhez

***„…igyekezzetek megtartani a Lélek egységét a békesség kötelékével”* (Ef 4,3) – idézi Pál apostolt *D. dr. Harmati Béla Egyházunk belső egységének külső jelei* című cikke lezárásaként (*EvÉlet,* 2012. szeptember 23., 1. o.). Álláspontja szerint egyházunkban ma nem található meg ez az igyekezet, azaz nincs egység a Magyarországi Evangélikus Egyházban, nincs egység a magyar lutheránusok között. D. dr. Harmati Béla ennek jeleit elsősorban a liturgia és a liturgikus öltözék sokféleségében, szó szerint (is) értett sokszínűségében látja.**

■ Tubán József

Amit helyesen állapít meg a szerző, az az, hogy mire is van szükség az egyház egységéhez. Persze ezek nem az ő szavai, hanem az *Ágostai hitvallásé: „Az egyház valódi egységéhez elegendő, hogy egyetértés legyen az evangélium tanításában és a szentségek kiszolgáltatásában.” Melanchthon Fülöpnek* az anyaszentegyház által is vallott szavai világosak és egyértelműek. Ezek után nem értem, hogy D. dr. Harmati Béla miért köti hozzá ehhez a kérdéshez az istentiszteleti rend és a liturgikus öltözék kérdését, ráadásul olyan markáns megfogalmazásokkal.

A helyzet ugyanis sokkal mélyebbre hatóan szorul vizsgálatra, mégpedig így: vajon megvan-e az evangélium tanításának egysége jelenleg egyházunkban? Nem terjed-e közöttünk az a gondolkodásmód, hogy a szószékről bármit lehet hirdetni, ami szépen hangzik, vagy ami a híveknek megfelel? Szempont-e még tanításunkban, hitoktatásunkban, igehirdetésünkben a lutheri hitvallásosság? Vagy erősödik az a nézet, amely szerint *Luther* már idejétmúlt, elavult, és helyette valami újat, modernebbet, a mai világba inkább belesimulót kellene találnunk?

E szavakat egy lelkésztársam szájából hallottam néhány hónappal ezelőtt… Nem légből kapott víziókat emlegetek tehát.

Ha az egyház nem egységes abban, hogy a szószékeinkről a tiszta és igaz evangélium szólal meg – kenetteljes, emberközpontú „szentbeszédek”, a felolvasott ige egy-két önkényesen kiragadott kifejezésére alapozott gondolattöredékek, illetve kedélyes élménybeszámolók helyett –, akkor felesleges számon kérni az egység külső jeleit. Hiszen az egyház – megint csak az *Ágostai hitvallás* szerint – az a közösség, *„amelyben az evangéliumot tisztán tanítják, és a szentségeket helyesen szolgáltatják ki”.* Ami ezen kívül van, az nem egyház.

Szabad azonban még tovább mennünk, feltéve következő kérdésünket: egységes-e az egyház belső közélete? Nem alkalmazunk-e sok esetben kettős mércét? Nem hunyunk-e szemet gyakran egyesek mulasztásai, esetleges – jogi értelemben vett – összeférhetetlensége vagy nyilvánvaló törvényszegései felett, miközben másokra akár a gyanú legkisebb árnyéka hiányában is azonnal ráhúzzuk a vizes lepedőt, ha érdekeink úgy diktálják? Előfordul ugyanis, hogy a szavak szintjén minden véleményt elfogadunk, a sokszínűség szépségéről és a bizalom teljességéről papolunk, miközben a tőlünk különbözőket csaknem ellenségként bélyegezzük meg, esetleg aknamunkát folytatva a hátuk mögött.

Vagy a sokszínűség csak addig szép, amíg a szivárvány egyik-másik színébe nem káprázik bele a szemünk? Nem ezen a téren kellene inkább tennünk valamit a valódi egységért – a békesség kötelékével, ahogyan Pál írja?

Kényes kérdés továbbá, hogy menynyire könnyen visszaélünk az egység és a békesség kötelékének jelszavával. Egyetlen kiragadott példaként talán elegendő csupán a közelmúlt történéseinek feltárására emlékeznünk. Annak idején olyan könnyedén kiszaladt az egyház „hivatalos” száján az egységes bűnbánat színpadias megvallása, miközben a valódi megtisztulás helyett csupán a probléma szőnyeg alá söprése történt meg.

Akik ügynökként vétkesek a múlt eseményeiben, továbbra is következmények nélkül élhetik világukat, illetve élvezhetik egykori tevékenységük gyümölcseit, mindenféle egyéni megbánás és a felelősségre vonás veszélye nélkül – miközben az egykori kárvallottakat, megbántottakat gyakran még ma is békebontással, „szeretetlenséggel” vádolják, ha csak fel merik emlegetni a sérelmeiket. E mögött az egység mögött nem a békesség köteléke húzódik meg, hanem a bűn takargatásának cinkos törekvése.

Végül térjünk vissza az istentiszteleti rend és a liturgikus öltözék kérdésére. A probléma ebben a tekintetben sem ott van, ahol D. dr. Harmati Béla látni véli. Abban egyébként igaza van, hogy az egyénieskedést jobb volna mellőzni istentiszteleteinken. Különösen is azért, mert például a *Liturgikus könyv* évek óta hatféle (!) fő-istentiszteleti rendet tár elénk, amelyeknek fele egyébként szó szerint megegyezik *Prőhle Károly Agendájának* liturgiáival. Úgy gondolom, ebből könnyedén lehet választani, és semmi szükség a felelőtlen ötletelgetésre. Ezen a téren valóban szükséges az egység.

Amint mondani szokták, a történelmi hűséghez azonban hozzátartozik az is, hogy a liturgiai reform sokkal egyszerűbb kérdés lett volna, ha megfelelően nyúlunk hozzá. Ha például tudomásul vettük volna azt, hogy mind *Raffay,* mind Prőhle *Agendája* egy olyan istentiszteleti rendet közöl, amely visszacsempészte a maguk idejében református módra leegyszerűsített, színtelen istentiszteletbe a lutheri mise hagyományos elemeit, a keresztvetést, a gyakoribb úrvacsora lehetőségét, egyáltalán az oltár használatát – és amely rendek megalkotóik szándéka szerint csupán az első lépést jelentették volna a megújulásban.

De vajon hány templomunkban használták az énekeskönyv harminc esztendővel ezelőtti (!) megjelenése óta az úgynevezett liturgikus rendet, gregorián dallamokkal és a gyülekezet feleleteivel? Helyette egy szűk csoport példátlan érzelmi hadjáratot folytatott a 2000-es évek elején a liturgikai reform ellen, gyakran kellő ismeretek és teológiai-liturgikai felkészültség hiányában. Ezek a törekvések valóban az egyház egysége ellen hatottak, és tényleg nem férnek meg a békesség kötelékével.

D. dr. Harmati Béla Pál apostolt idézte. Engedtessék meg nekem, hogy magam is őt citáljam befejezésként, folytatva az idézetet: *„Egy a test, és egy a Lélek, aminthogy egy reménységre kaptatok elhívást is: egy az Úr, egy a hit, egy a keresztség, egy az Istene és Atyja mindeneknek; ő van mindenek felett és mindenek által és mindenekben.”* (Ef 4,4–6)

Adja Isten, hogy végre valóban őbenne legyünk egyek, és tanácstalanságunkat, tehetetlenségünket és értetlenségünket ne palástoljuk az emberi dolgok sehova sem vezető hamis egységének munkálásával.

A szerző a Csornai Evangélikus Egyházközség lelkésze

Az aradi tizenhárom

1849. október 6. emlékezete

Az ötvenhatos forradalom mártírjainak újratemetése (1989. június 16.) fölemelő érzés volt.

A vége felé *Darvas Iván* és *Mensáros László* fölolvasta a kivégzettek névsorát. Minden fekete szalagos név egysoros vers, az egész együtt hatalmas költemény! Fiatal, életbe induló férfiak és nők búcsúzó arca derengett föl a Műcsarnok homlokzatán.

Most, hogy az aradi vértanúkat idézem, én is így teszek. A meggyújtott gyertyát közelebb viszem, pillanatig várok, azután mondom a neveket: *Aulich Lajos, Damjanich János, Dessewffy Arisztid, Kiss Ernő, Knezich Károly, Lahner György, Lázár Vilmos, Leiningen-Westerburg Károly, Nagysándor József, Pöltenberg Ernő, Schweidel József, Török Ignác, Vécsey Károly.*

Befejezem, és elcsendesedem az éjszakában. Alig hallhatóan, de hallom, mások is mondják, mert ez a szív óhaja, ezt követeli a hazaszeretet. És átkiáltjuk Erdélybe, a Vajdaságba, Kassára és Beregszászra, át a dörgő óceánon Torontóba. Mondjuk, mert sokáig nem ejthettük ki a nevüket, és nem folytathattuk, hogy a tizenhárom tábornok kivégzése után országos megtorlás következett. Ácsolták az erős akasztófákat, sokasodtak a halottak.

Sokszor megfeledkezünk az első felelős minisztérium elnökéről, *Batthyány Lajosról.* Részére sem volt kegyelem. Egyedül őt vonták felelősségre 1848. tavaszi–nyári tetteiért. Sikertelen öngyilkossági kísérlete után golyóval oltották ki az életét 1849. október 6-án. A kivégzés színhelyére – Pest sűrű belvárosában – örökmécses emlékeztet.

Dördültek a hajnali sortüzek. Következtek a szabadságharcban részt vett magyarok és nem magyarok, tisztek, politikusok, egyszerű közkatonák.

„Éljen a haza!” – hangzott föl a kiáltás a halál előtt. Azután halkabb lett a riadt hang. A kivégzett országot néma döbbenet ülte meg. A véres ősz piros januárba fordult. A napok alatt megroppant *Vörösmarty* ekkor írta félelmetes sorait: „Most tél van és csend és hó és halál, / A föld megőszült; / Nem hajszálanként, mint a boldog ember, / Egyszerre őszült az meg, mint az isten, / Ki megteremtvén a világot, embert, / E félig istent, félig állatot, / Elborzadott a zordon mű felett / És bánatában ősz lett és öreg.”

Apák, fiak, férjek elvesztése örök fájdalom maradt. A piros-fehér-zöld zászlók eltűntek a házakról, helyükbe fekete szegélyes lobogókat tűztek. *Ady* fájó-szép sorai pontosan fogalmazták meg a gyász éveit: „Az oldott kéve – a honját vesztett nemzet – mintha menthetetlenül hullt volna széjjel!”

Azután száz évnél kicsit később megismétlődött a történelem. Jajkiáltások és sortüzek újból az őszben. 1956 októberét mélységes gyász borította el! S mintha be is temette volna. Nem tudunk föltámadni, nem akar elmúlni balsorsunk.

Reménykedjünk, hogy most talán megszakad a tragédiák sorozata, befejeződik vesszőfutásunk. Isten nyugodt, békés esztendőket ad. Teremtésre és építésre való napokat, és a világ is belefárad a gyűlölködésbe.

■ Fenyvesi Félix Lajos

„Égből pottyant” ajándék

Ötödik születésnapját ünnepelte az evangélikus óvoda Hódmezővásárhelyen

▶ **A hódmezővásárhelyi evangélikus gyülekezet 2007 nyarán nagy feladattal szembesült. Szinte szó szerint az ölébe pottyant egy óvoda. Azóta, bármilyen furcsa is, öt év telt el. Az Égbőlpottyant Óvodában szeptember 29-én ünnepelték az intézmény születésnapját. Az alkalmon *Gáncs Péter,* a Déli Egyházkerület püspöke hirdetett igét, és jelen volt *Radosné Lengyel Anna* kerületi felügyelő is.**

A SZERZŐ FELVÉTELE

Az intézmény igei mottója: *„Minden jó adomány és minden tökéletes ajándék onnan felülről, a világosság Atyától száll alá.”* (Jak 1,17)

Az elmúlt öt évben a háromcsoportos óvodában több száz gyermeknek és családjának beszéltek a Teremtőről és Jézus Krisztusról. Közülük huszonkettő részesült a keresztség szentségében a családi istentiszteleteken. Az óvoda meglévő hagyományait újakkal gazdagították az egyházi év figyelembevételével.

Az intézmény épülete és környezete is sokat épült, szépült. Három éve úszómedencét vehettek birtokba a gyermekek, múlt szombaton pedig igazi születésnapi ajándékként nyitotta meg kapuját – püspöki áldással – a parajdi bányából származó sótéglákkal kirakott sóbarlang és sóhomokozó.

■ Nagy Ervinné

Forrás: Evangélikus.hu

Szilárd alapon

▶ **„Őseink ismerték az építkezés titkát – mondta szeptember 23-i igehirdetésében *Szarka István* fejér-komáromi esperes –, és ezt a templomot szilárd alapra építették.” A hallgatóságban némi derültség támadt, ugyanis a székesfehérvári evangélikus templomnak alig egyméteres alapja van. Felújítását is részben az tette szükségessé, mert repedések keletkeztek az elmúlt másfél évtizedben a falakon. De az esperes folytatta: Nem a földbe épített alapra gondoltam, hanem arra, hogy ezt a gyülekezetet és a gyülekezet hajlékát Krisztusra építették.**

A székesfehérvári gyülekezet májusban ünnepelte a templomszentelés nyolcvanadik évfordulóját. Az akkori ünnepségsorozat után látott hozzá a gyülekezet a templom belső felújításához – a födém hőszigeteléséhez, az ablakok cseréjéhez és a belső festéshez –, amely révén a templombelső újra régi szépségében pompázik, és remélhetőleg télen könnyebben fűthetővé válik. A munkálatokat *Kiss László,* a gyülekezet felügyelője szervezte és irányította, a kivitelezési munkákat a csákvári Linguár-Ép. Kft. végezte *Linguár Zalán* vezetésével.

A vakolat leverése előtt azonban fel kellett készíteni a templomot a festésre: a padokat, lámpákat, hangosítóberendezést két nap alatt mintegy húszfős gyülekezeti csapat szerelte le és helyezte biztonságba. Fontos feladat volt az új orgona szakszerű megvédése is, ezt háromrétegű burkolattal oldotta meg a gyülekezet. A munkálatok elvégzése után pedig mindezek visszaszerelése és alapos takarítás várt a hűséges önkéntesekre. Így a templom megújulása mellett a gyülekezeti közösség is erősödött, ami egy városi egyházközség életében, új presbitérium működése kezdetén igazán fontos eredmény.

A nyolcvanadik évfordulós ünnepségsorozat elején *dr. Cser-Palkovics András* polgármester ígéretet tett arra, hogy a templom előtti, önkormányzati tulajdonban lévő teret a város megújítja. A tervek hamar elkészültek, a munkálatok augusztus közepén elkezdődtek: a térkővel borítandó terület közepét színes kövekből kirakott Luther-rózsa díszíti, a gyülekezet nevével és alapításának évszámával övezve. A teret pedig zöld felület öleli körbe – a tervek szerint. Amikor a kövezés elkezdődött, akkor vált egyértelművé, hogy a templom bejárati lépcsőjének felújítása is elodázhatatlan.

Az elkészült templomért a Szentháromság ünnepe utáni 16. vasárnapon adott hálát a gyülekezet. Az ünnepen Szarka István esperes biztatta az egybegyűlteket, hogy ma is Krisztusra építsék életüket. Nemcsak a keresztyén közösség, hanem a város, a lakókörnyezet is erősödik az imádsággal és igeolvasással élő emberek által.

■ Bencze András

Templomszentelési emlékünnep és hálaadó istentisztelet Dombóváron

Templomszentelési emlékünneppel egybekötött hálaadó istentiszteletet tartottak szeptember 23-án a Dombóvári Evangélikus Egyházközségben. Az ünnepi istentisztelet liturgiai szolgálatát *Szabó Szilárd* helyi lelkész végezte, Isten igéjét pedig *Szabó Vilmos Béla,* a Tolna-Baranyai Egyházmegye esperese hirdette. Isten előtt elcsendesedve adott hálát a közösség az egyház Urának gondviselő szeretetéért, az Ág községbeli evangélikus templom tetőszerkezetének felújításáért. A gyülekezet régi terve vált valóra a beruházással, melynek köszönhetően hosszú távon biztosított az ági templom állagmegóvása. Ezáltal lehetőség nyílott arra, hogy a jövőben folytatódjon a templom felújítása, melynek célja az újbóli használatba vétel. Az egybegyűlteket *Rózsai György,* a gyülekezet, illetve *Andorka Árpád,* az egyházmegye felügyelője köszöntötte. Az ünnepi alkalmat szeretetvendégség követte, amelynek során a gyülekezet tagjai közösen elkészített ebédjüket elfogyasztva, testvéri közösségben ünnepelhették az Úr napját.

▶| *Forrás: Evangélikus.hu*

FOTÓ: SZABÓ SZILÁRD

Istentiszteleti rend • 2012. október 7.

Szentháromság ünnepe után 18. (hálaadó) vasárnap. Liturgikus szín: zöld. Lekció: Mt 22,34–46; 1Kor 1,4–9. Alapige: 3Móz 19,1–3.11–18. Énekek: 362., 444.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. dr. Széchey Béla; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. 9. (úrv.); **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. (úrv.) Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.); **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyer, Tóth Aladár út 2–4.** dr. 9. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv., családi) Smidéliusz Gábor; de. 11. (úrv.) Bencze András; du. 6. (Tátrai-emlékest) Gáncs Péter; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol nyelvű áhítat) Scott Ryll; de. 10. (családi) Pelikán András; de. 11. (úrv.) Szirmai Zoltán; du. 6. (Megálló nevű ifjúsági istentisztelet) Körmendy Petra; **Józsefváros, VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Románné Bolba Márta; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Románné Bolba Márta; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; du. 6. (vespera) Véghelyi Antal, liturgus: Muntag Lőrinc; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) Benkóczy Péter; **Kerepesi út 69.** de. 8. (úrv.) Tamásy Tamásné; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. dr. Blázy Árpád; de. fél 10. (úrv., családi) dr. Blázy Árpádné; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpád; du. 6. (vespera) dr. Blázy Árpádné; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. (úrv.) Gáncs Tamás; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Pál; negyed 12. Keczkó Szilvia; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) dr. Bácskai Károly; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Fóti út 73. (nagytemplom)** de. 10. (úrv.) Kendeh György; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv.) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** de. fél 11. (úrv.) Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoscsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Kovács Áron; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Kovács Áron; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) dr. Korányi András; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (úrv.) Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lacknerné Puskás Sára.

Összeállította: Boda Zsuzsa

Mindenki számára elérhető luxus

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

E sorok írója meglepődött azon, hogy az alábbi, igen szarkasztikus mondás eredete milyen régi időkre nyúlik vissza: „Az angol igazságszolgáltatás ugyanúgy bárki számára nyitva áll, akárcsak a Hotel Ritz." Legalábbis az *Answers.com* szerint az 1830-ban született *Sir James Mathew* angol bíró szájából hangzott el, és kétségkívül igaz, hogy a Ritzbe bárki bemehet, de ahhoz, hogy a világ egyik leghíresebb szállodájának szolgáltatásait igénybe is vegye, bizony igen vastag pénztárcával kell rendelkeznie.

Kicsit hasonló ugyanis az internet világa. Tíz éve mindenhonnan azt lehetett hallani, hogy elég csak egy egyszerű weboldal, és bárki megtalálhat minket a világhálón. Ami persze igaz is, de már akkor sem lehetett megúszni azt, hogy egy internetes projekt sikeréhez ne fektessünk be komoly munkát.

Ha manapság körbenézünk, azt tapasztaljuk, hogy a sikeres oldalak általában évek óta csiszolgatott egyedi fejlesztések, amelyekhez egy idő után az ingyen letölthető, nyílt forrású rendszerek is hasonlítani kezdenek, de ez a fajta lekövetés nem törvényszerű, és ezért csak irigykedhetünk a jobb megoldásokra. A nyílt forrású rendszerekre való építkezés egy bizonyos szintig képes eljuttatni a rendszerünket, de az egyedi rendszerek flexibilitása néha a lehető legjobb dolog, ami történhet egy internetes projekttel.

Az utóbbi pár évben nehéz helyzetbe kerültek a fejlesztők. Nem mindegy ugyanis, hogy az internetezők milyen rendszereken szocializálódnak, mert más-más helyen is ugyanazt a funkcionalitást várják el, illetve kevésbé érzik magukat komfortosan, ha egy oldal használata eltér például kedvenc közösségi oldaluk működésétől. Az okostelefonokon és táblagépeken történő internetezés pedig még nagyobb feladatot ró az oldal üzemeltetőire, hiszen vagy a weboldalból kell mobilverziót, illetve többtípusú készülékre igazított, úgynevezett reszponzív felületet készíteniük, vagy pedig a még nagyobb munkát jelentő natívalkalmazás-készítésre kell adniuk a fejüket.

Persze az internetes megjelenés továbbra is mindenkinek a rendelkezésére áll, akárcsak a Ritz Szálló…

Nem is lehet eltitkolni, mennyire nehéz önerőből óriássá nőni, ha valaki tökéletes megjelenést szeretne cégének vagy szervezetének. Valójában viszont könnyű azáltal óriássá válni, ha óriások vállára állunk. Az internetes megjelenés ugyanis a figyelemről szól, a figyelmet pedig ott lehet könnyen megkapni, ahol emberek vannak, ezért az ő magunkhoz édesgetése helyett néha egyszerűbb megoldásnak tűnik, ha inkább saját kommunikációnkat helyezzük át egy másik területre.

A *Facebookra* való költözés ráadásul könnyű megoldásnak is tűnik, hiszen a szervezeti oldalak létrehozása egyszerű, és a rendelkezésre álló széles eszköztár mellett megvan az az előnye, hogy a felhasználónak semmi újat nem kell megtanulnia, ha kommunikálni szeretne velünk. Ugyanakkor korántsem egyszerű például a felhasználók e-mail címeinek összegyűjtése, ha alkalmanként a régi, jól bevált módon szeretnénk őket elérni.

A kérdés aktualitása időről időre felmerül, elég, ha csak egyházunk háza táján nézünk körül. Medgyesegyháza evangélikus gyülekezete élőnek tűnik a https://www.facebook.com/evmedgyes címen, míg weboldalukon csak egy ígéret olvasható, hogy hamarosan lesz megújult honlap.

Az evangélikus *Útmutató* iPhone-ra letölthető verzióját könnyebb megtalálni a *Facebookon* (https://facebook.com/LutheranApp), mint a *Google-ban* keresve. És úgy tűnik, jelenleg a *myLuther* oldal törzsfelhasználói is jobban tudnak kommunikálni a facebookos csoportban, mint a négy és fél éve fejlesztett oldalon, amely bár még most sem ment ki a divatból, de talán megérett a nyugdíjazásra.

A kérdés, hogy a legsikeresebbnek mondható, fiataloknak szóló evangélikus internetes projekt több mint tizenhétezer bejegyzése és több mint százezer hozzászólása milyen formában éljen tovább? Avagy hogyan kelthető új életre a továbbfejlesztés finanszírozásával? Abban biztosak lehetünk, hogy az emberek nem tűnnek el, és végső soron ők számítanak, nem az internetes rendszerek, amelyekkel elérjük őket.

■ N. B.

Fehérvári zsoltár

Az 1540-es években működött Székesfehérváron *Szegedi Lajos.* A *Szerémi György, János* király udvari kaplánja által „lutheránus prófétaként" említett Szegedi (aki életét végül unitáriusként fejezte be) 1547-ben, már a török uralom alatti Fehérváron fordította az 51. zsoltárt. A fordítás sikerességét, kedveltségét mutatja, hogy már a 16. században a *Váradi énekeskönyvben* (1566), a Szegedi Gergely- (1569), a Huszár Gál- (1574) és a Bornemissza-féle gyűjteményekben (1582), a *Bártfai énekeskönyvben* (1593) is helyet kapott, annak ellenére, hogy *Sylvester János* elmarasztaló véleményt írt Szegedi fordításairól.

Szegedi Lajos szövegére most *Daróci Bárdos Tamás* zeneszerző komponált egy vegyes kari művet orgonakísérettel az idén negyvenéves székesfehérvári *Primavera* kórus számára.

A kilencvenes években a *Primavera* kórus mutatta be a *Székesfehérvári trilógiát,* Daróci Bárdos Tamás három nagyszabású művét is (a *Fehérvári Te Deumot* 1995-ben; a millecentenáriumi *Missa Gratiaet* s a magyar zenetörténetben egyedülálló *Magyar requiemet* 1997-ben; az utóbbi kettőt az *Alba Regia* szimfonikus zenekarral). A trilógia cédén is megjelent, a felvétel a Magyar Rádióban készült.

A *Fehérvári zsoltár* ősbemutatója október 7-én, vasárnap délután 16 órakor lesz Székesfehérváron, a Budai úti református templomban a zeneszerző jelenlétében, *Koós Anita* orgonaművész közreműködésével. A *Primavera* vegyes kart *Szabó Adrienn* vezényli.

A bemutató igazi ökumenikus esemény: az evangélikus fordító művéhez katolikus szerző írt zenét, és református templomban mutatják be.

A kórus honlapja: http://www.primavera.hu/

EVÉL&LEVÉL

Tisztelt Szerkesztőség!

Két cikkel kapcsolatban szeretnék néhány észrevételt tenni. A 35. számban (6. oldal) jelent meg *dr. Rédly Elemér* nyugalmazott plébános úr nyílt levele, amelyben a katolikus egyház házassággal kapcsolatos álláspontját igyekszik védelmezni. Meglepőnek tartom, hogy ilyen vélekedést kell olvasnom az adott kérdésről önálló evangélikus állásfoglalás nélkül. Azt, hogy ez ügyben ezt az elavult, a nagyon jelentős (abszolút számban és a családokon belüli arányszámot tekintve is) élettársi kapcsolatokat negligáló, rosszhiszeműen leértékelő írást közli a lap, remélem, nem kell úgy értelmezni, hogy ezzel evangélikusként is egyet kellene érteni.

Magam negyvennyolc éve élek házasságban (sőt egy házastársammal), tehát én is többre tartom ezt a kapcsolatot, de nem úgy, ahogyan a szerző! Mert a növekvő számú élettársi kapcsolat szociálpolitikai és egyéb okait a *„ne ítélj, hogy ne ítéltessél"* alapján kellene értelmezni. Ehhez az ombudsman magatartása áll közelebb.

Még egyet: az *Evangélikus Életnek* ilyen írások helyett a reverzáliskérdés állásáról kellene inkább írnia, ami régóta hiányzik…

A másik cikk *dr. Korányi András Örmény válság* című írása (a 36. lapszám 1. oldalán). *Sokkal több objektivitás* van benne, mint az előbb említett írásban, de a szerző „külügyi szakértő" voltát bizony megkérdőjelezi a cím is… Ott Magyarország került válságba az ügy kapcsán külpolitikai előrelátását tekintve. Ami Örményországot illeti, az ő válságuk a szovjet időkre nyúlik vissza, a teljesen abszurd (jóllehet etnikailag részben igazolható) területi megosztottságuk miatt, valamint az azeriekkel való vallási ellentét következtében.

A cikk igazi hiányossága a gazdasági háttér teljes figyelmen kívül hagyása! Ha valamely ország nagy összegű befektetésre „buzdít" egy olyan országot, amellyel korábbi gazdasági kapcsolatai elenyészőek voltak, akkor *ne* tegyen súlyos, a saját, adott esetben a magyar jogrenddel ellentétes, különleges gesztust, ráadásul előzetesen! Így most sikerült olyan helyzetbe „lavírozni" hazánkat, hogy az azeriek – mintegy „megkímélésünk" címén (!) – semmiféle gazdasági előnyt *ne* nyújtsanak az általunk tett – egyáltalán nem kötelező – gesztusért.

Mindemellett – helyszíni tapasztalataim is megerősítik ezt – minden rokonszenvem továbbra is az örményeké.

Dr. Magyar István *(Budapest)*

„Az Úr csodásan működik…" (EÉ 328)

Hálás szívvel énekelünk, és csodáljuk az Úr megtartó szeretetét, hogy Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesületünk szolgálatát évtizedeken át megtartotta. Mint ahogy megtartja a szeretetszolgálatot, a diakóniát is az első gyülekezettől az idők végéig.

Balról jobbra: Magassy Vilma testvér, Görög Hajnalka főnökasszony és Szén Berta testvér a Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület augusztusi konferenciáján, Piliscsabán

Századok múlnak, a forma, a hivatalos kifejezések változhatnak, emberek jönnek és mennek, de a szolgálatba hívó Úr Jézus marad. És a szolgálat is megmarad.

Jöhetnek megpróbáltatások, mint a harminckilenc évig tartó szétszórattatás: az Úr terve, ügye nem szenved csorbát. Sőt ma már diakóniai képzés indult, hogy felkészített fiatalok végezzék tovább az áldott szolgálatot.

„Hallelujás hálaadással / leborulni egy határkőre, / s elindulni hittel, előre, / amerre hív az égi szó." *(Túrmezei Erzsébet: Csodákra emlékezni jó.)*

Magassy Vilma *Fébé-diakonissza*

Még több templom volt nyitva

Tisztelt Szerkesztőség!

Érdeklődéssel olvastam szeptember 30-i számuk 5. oldalán *Ars Sacra – Óbudától Kőbányáig – evangélikus templomok éjszakája* című összefoglaló írásukat. A kezdeményezés nagyszerű, magam is többedszerre voltam lelkes résztvevője a templomjáró alkalmaknak. Sajnálattal olvastam azonban, hogy a beszámoló korántsem teljes.

Bár *Kinyik Anita,* a szerző úgy írja, az általa felsorolt templomokon kívül még lehetett helyszín, amely nem reklámozta magát, az este számomra legcsodálatosabb élményét a fasori templom művészeti kincseit bemutató vezetés jelentette, melyet számos helyen láttam hirdetni. (Emlékeim szerint a nyitott templomok éjszakájának hivatalos honlapja is címoldalán, elsőként hirdette a fasori templomot!) Fantasztikus élmény volt a résztvevőknek szakértő művészettörténésztől részletes szakmai elemzést hallani *Benczúr Gyula* oltárképéről vagy *Róth Miksa* üvegablakairól.

Nagyon sajnálom, hogy a későbbiekben hiába kell majd keresni a lap archívumában ennek a nagyszerű eseménynek akár az említését is.

Farkas Ferenc *(Budapest)*

HÍREK, HIRDETÉSEK

HIRDETÉS

Bajai meghívó

A protestantizmus szerepe a mai európai közgondolkodásban címmel *Prőhle Gergely* tart előadást október 7-én 14 órai kezdettel a bajai evangélikus templomban.

Szeretettel várunk minden érdeklődőt!

A rákosszentmihály–sashalmi evangélikus gyülekezetben (1161 Budapest, Hősök tere 10–11.) minden hónap második keddjén, legközelebb október 9-én 19 órától Taizé-ima és énekegyüttlét lesz. Minden alkalommal van igehirdetés is. Információ: *http://gyertyafeny.lutheran.hu.*

PÁLYÁZAT – VALLOMÁSOK A BIBLIÁRÓL

A reformáció ünnepét megelőző vasárnapot bibliavasárnapnak is nevezik egyházunkban, ezért terveink szerint az október 28-ai *Evangélikus Élet* ifjúsági oldalának is ez lesz majd az egyik témája.

Szerkeszd velünk az oldalt! Várjuk rövid írásodat, vallomásodat arról, szerinted miért a Biblia a könyvek könyve. Írd meg nekünk, miként változtatta meg az életedet a Biblia rendszeres olvasása, fogalmazd meg, másokat hogyan buzdítanál a testamentumok lapozgatására, vagy gyűjtsd csokorba, milyen érveid vannak a Szentírás mellett!

A pályázatra 16–24 év közötti evangélikus fiatalok írásait várjuk, pályázónként egy írást. A pályaművek terjedelme szóközökkel együtt nem haladhatja meg a kétezer karaktert.

Beküldési határidő: október 15., hétfő éjfél. A pályaműveket a következő e-mail címekre *(egyidejűleg mindkettőre!)* kérjük elküldeni: evelet@lutheran.hu és zs.v.judit@gmail.com.

A megjelent pályaművek szerzőit a Luther Kiadó egy-egy kötetével ajándékozzuk meg!

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból október 7-étől október 14-éig

VASÁRNAP

6.00 / Bartók rádió
Muzsikáló reggel
Benne:
Vasárnapi orgonamuzsika
9.30 / Rádió 17 (Budapest)
Lélekhangoló
Az Evangélikus Rádiómisszió műsora
(www.radio17.hu)
10.04 / Kossuth rádió
Metodista istentisztelet közvetítése Kaposvárról
Igét hirdet:
Vigh Bence segédlelkész
11.00 / M1
Evangélikus istentisztelet közvetítése Győrújfaluból
Igét hirdet: Szemerei János püspök
(ismétlés: 12.35 / M2)
15.05 / Bartók rádió
Jubilate Deo
Évszázadok egyházi muzsikája

HÉTFŐ

9.05 / Bartók rádió
Hang-fogó
Benne:
Liszt: Változatok Bach Weinen, Klagen, Sorgen, Zagen című kantátájának témájára, R 382
9.30 / Duna Tv
Élő egyház (vallási híradó)
13.30 / Kossuth rádió
Erős vár a mi Istenünk!
Az evangélikus egyház félórája
14.55 / M2
Arborétumok, gyűjteményes kertek
19.35 / Bartók rádió
Közvetítés a Szent Jakab-templomból
A kötcheni Bach-fesztivál 2012 nyitó hangversenye
23.45 / M1
Aranymetszés (kulturális magazin)

KEDD

11.06 / Kossuth rádió
A Hely (riportműsor)
13.30 / Nemzetiségi adások
Nemzetiségek ünnepei
19.35 / Duna Tv
Talentum
Csoóri Sándor
20.00 / Corvinus Rádió (Sopron)
Lélekhangoló
Az Evangélikus Rádiómisszió műsora
(www.corvinusradio.hu)
21.05 / M1
Borvacsora (gasztronómiai magazin)
22.00 / Pax Tv
Luther Omnibus (dokumentumfilm)
22.00 / Bartók rádió
Intermezzo
Jascha Heifetz hegedül

SZERDA

12.05 / Bartók rádió
Hangverseny délidőben
Haydn: C-dúr (Alleluja) szimfónia
12.15 / Tv2
Fiatal tehetségek (angol zenés dokumentumfilm, 2008) (88')
13.30 / Kossuth rádió
„Tebenned bíztunk eleitől fogva…”
A református egyház félórája
14.06 / Kossuth rádió
Arcvonások
Kópis Benedek üvegművész
21.00 / M1
Becsengetünk és elfutunk (oknyomozó magazin)
Fekete aranyláz
21.40 / Bartók rádió
Mesterművek
Benne:
Vivaldi: Nisi Dominus, RV 608

CSÜTÖRTÖK

5.20 / M1
Hajnali gondolatok
8.35 / Duna Tv
Lyukasóra (irodalmi műsor)
14.06 / Kossuth rádió
Arcvonások
Korcsolán Orsolya világjáró hegedűművész
15.30 / Duna Tv
Az iszlám Európában (dokumentumfilm-sorozat)
9/1. rész
20.00 / M2
A nagymama (magyar tévéjáték, 1986) (77')
23.30 / Bartók rádió
Ars nova
Benne:
Britten: Missa brevis
23.40 / M1
Angi jelenti
Gyermekvédelem Székelyföldön

PÉNTEK

9.30 / Duna Tv
A Habsburgok és Magyarország (magyar ismeretterjesztő sorozat)
Magyarország szolgálatában
14.40 / M2
Fejezetek a magyar vasutak történetéből (ismeretterjesztő sorozat)
19.00 / HBO
A király beszéde (angol filmdráma, 2010) (113')
20.00 / Duna World
Májális után… – Szinyei Merse Pál élete és festészete (magyar ismeretterjesztő film)
21.00 / Mária Rádió
Iránytű
Pál Ferenc atya előadásai útkereső fiataloknak
23.05 / Duna Tv
A suszter álma (táncjáték)

SZOMBAT

7.40 / Duna Tv
…és még egymillió lépés (magyar ismeretterjesztő sorozat)
A Mecsek derekán
9.00 / Duna Tv
Isten kezében
9.30 / Rádió 17 (Budapest)
Lélekhangoló
Az Evangélikus Rádiómisszió műsora
(ismétlés: 23.00)
12.05 / Bartók rádió
Budapesti Bach-hét 2012
A Lutheránia ének- és zenekar kantátaestje a Deák téri evangélikus templomban
15.30 / Mária Rádió
Mégis szeretni
Gyökössy Endre tanítása
24.00 / Bartók rádió
Dzsesszkoncertek – Klasszikus és dzsessz

VASÁRNAP

9.05 / Bartók rádió
Hang-fogó – barokkmánia
Benne:
Charpentier: Te Deum
11.25 / M1
Református magazin
11.45 / Mezzo Tv
Haydn: Üstdobmise
13.34 / Magyar Katolikus Rádió
„Valaki ír a kezeddel”
Menekülés az Úrhoz – Versek Kállai Ferenc előadásában
14.30 / M2
Mai hitvallások
15.05 / Bartók rádió
Musica Sacra
16.20 / Duna Tv
Rokonok (magyar játékfilm, 1954)
20.20 / Duna World
A nap vendége
Gryllus Dániel zenész

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (október 7.)
Akik azt mondjátok: Ma vagy holnap elmegyünk abba a városba, és ott töltünk egy esztendőt, kereskedünk és nyereséget szerzünk; azt sem tudjátok, mit hoz a holnap! Jak 4,13–14a (2Krón 25,8; Mt 6,25–34; 2Kor 9,6–15; Zsolt 144) Nem a tervezésről, a felelős előrelátásról akar minket lebeszélni az Úristen. Nem akarja bennünk a bizonytalantól való szorongást sem elültetni. Ismer minket, és tudja, hogy olykor belegabalyodunk saját útjainkba, terveinkbe, és csak horizontálisan érzékelünk. Azt szeretné, ha lenne fölfelé is antennánk. Ha őt is megkérdeznénk a velünk kapcsolatos terveiről. Ő biztosan nem nélkülünk akarja tervezni a holnapot.

Hétfő (október 8.)
Akinek van füle a hallásra, hallja! Mk 4,9 (5Móz 28,1.6; 1Thessz 4,9–12; Jer 42,1–22) A magvetőről szóló példázat végén mondja Jézus ezt a mondatot. Azt jelzi, hogy szükségünk van magyarázatra, mert Isten szava nem mindig mindenki számára érthető. Nem pusztán a testi hallásra vonatkozik Jézus szava. Hiszen sokan hallgatták őt, mégsem értették. A teljes ráfigyelés, megnyílás, befogadás folyamata kegyelmének jele az életünkben. Pál apostol is azt mondja, hogy a hallás „csatornáján” keresztül részesülünk a hit ajándékában.

Kedd (október 9.)
Énekelek az Úrnak, mert igen felséges. 2Móz 15,1 (Ef 1,5–6; 1Tim 1,1–8/9–11/; Jer 43,1–13) Van úgy, hogy az Istennel való találkozás örömét, tetteinek nagyságát nem tudják kifejezni a szavak. A Vörös-tengeren való átkelés, a szabadítás csodája úgy átjárta Mózes lelkét, hogy még nehéz beszéde sem volt többé akadály. Ilyenkor nemcsak a szánk, hanem egész bensőnk énekel. Milyen jó, hogy testestül-lelkestül átjárhat minket az Isten ajándékozta öröm, amely akár művészien szép formában fejeződik ki.

Szerda (október 10.)
Ami igaz, ami tisztességes, ami igazságos, azt vegyétek figyelembe! Fil 4,8 (2Móz 23,6; Énekek 8,4–7; Jer 44,1–23) Nem könnyű eligazodnunk kapcsolatainknak, életünk eseményeinek szövevényében. Sokszor kell mérlegelnünk, döntenünk konkrét helyzetekben: mi is a tisztességes, hol is az igazság. De mi a mércénk mindebben? Elég-e a lelkiismeretünkre hagyatkoznunk? Biztos, hogy mindig jól jelez, és nem áll rossz befolyás alatt? Kell a külső mérce! Urunk szava és testvéreink óvó szeretete.

Csütörtök (október 11.)
Tisztítsd meg szívedet a gonosztól, hogy megszabadulhass! Meddig maradnak még benned álnok gondolataid? Jer 4,14 (1Kor 5,6–7; ApCsel 6,1–7; Jer 45,1–5) Bűnös emberekként egyáltalán nem vagyunk abban a helyzetben, hogy a parancs szerint cselekedhetnénk. Nem tudjuk magunkat megtisztítani. Sokkal könnyebb egy rendetlen szobát kitakarítani, mint fejünkben, szívünkben rendet tenni. Úgy összenövünk gonoszságainkkal, hogy képtelenek vagyunk magunkat elválasztani tőlük. Nincs is más lehetőségünk, mint Urunk újjáteremtő kegyelméért kiáltani: „Tiszta szívet teremts bennem, Istenem!”

Péntek (október 12.)
Mert én, az Úr, a te Istened, erősen fogom jobb kezedet, és ezt mondom neked: Ne félj, én megsegítlek! Ézs 41,13 (Mk 5,41; Lk 23,32–34, JSir 1,1–22) Már a legkisebb gyermekem is kamaszodik. Már őt sem olyan könnyű kézen fogni. Felnövünk. És az a rend, hogy a nagyoknak erőseknek kell lenniük, és nekik kell fogniuk a kisebbek kezét. Még jó, hogy Isten mellett felnőtten is gyermekek maradhatunk, erős kezére támaszkodhatunk! A félelmeink, gondjaink, tehetetlenségeink sokszor velünk együtt nőnek. De nagy szükségünk van Urunk erős, megtartó szeretetére és biztatására: ne félj!

Szombat (október 13.)
Jézus ezt mondta példázatában: „A király ezt mondta a szolgáinak: Menjetek tehát a keresztutakra, és akit csak találtok, hívjátok el a menyegzőre.” Mt 22,9 (Jer 31,8; Mt 5,17–24; JSir 3,1–33) Jézus az Isten országáról beszél a menyegző képével. Ebből tudhatjuk, hogy örömünnepet készít számunkra a találkozásban. Ám az asztaltársaság összetétele minden bizonnyal meglepetéseket tartogat számunkra. Abban azonban egészen biztosak lehetünk, hogy Urunk az utolsó pillanatig nem fárad el hívni és keresni minket.

■ Cserhátiné Szabó Izabella

Evangélikus istentisztelet a Magyar Televízióban

Október 7-én, vasárnap evangélikus istentiszteletet közvetít a Magyar Televízió az M1-en 11 órakor, az M2-n 12.35-kor Győrújfaluból. Igét hirdet *Szemerei János* püspök.

Jelenti magát Jézus

Október 7-én, vasárnap a Magyar Televízióban az M2-n 14.25-kor *Jelenti magát Jézus* címmel szakrális népdalokból hallunk válogatást. Közreműködik *Joób Árpád* és a nyíregyházi főiskolások. Szerkesztő: *Nagy László.*

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • **EvÉlet on-line**: www.evelet.hu, www.evangelikuselet.hu. • **Hirdetésfelvétel**: hirdetes@evelet.hu. **Előfizetés**: elofizetes@evelet.hu. • **Szerkesztőség**: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195. **Szerkesztőségi titkár** (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu). **Főszerkesztő**: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). **Olvasószerkesztő**: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor**: Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu). **Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line**: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). **Tördelőszerkesztő:** Károly György Tamás (evelet@kgyt.hu). **Rovatvezetők**: Hafenscher Károly – Régi-új liturgikus sarok (hafo@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu). **Szerkesztőbizottság:** Adámi Mária, Boda Zsuzsa, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Horváth-Hegyi Áron, Kendeh K. Péter, Kiss Miklós, Orosz Gábor Viktor, Prőhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518; fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó**: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).
Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.
Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével töröltetni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

1 133130 212407